

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

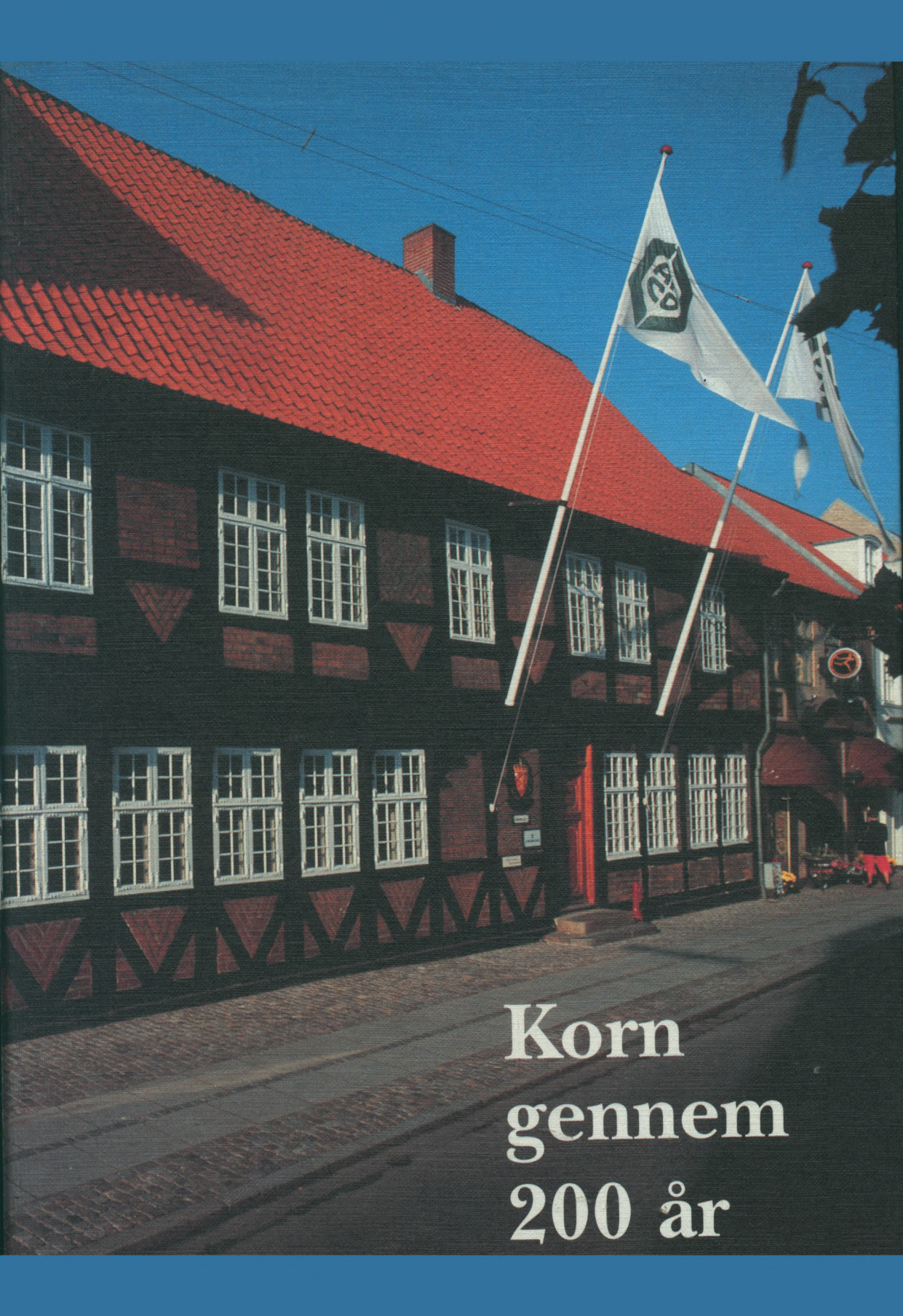
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Korn
gennem
200 år

Korn gennem 200 år

A. NIELSEN & CO. A/s

1791 · 1991

24. DECEMBER

Nykøbing F. · December 1991

Forord

De sidste 200 år hører måske til de mest skelsættende i vor historie.

Kampen for menneskelig og økonomisk frigørelse har præget og været bestemmende for skiftende generationers tilværelse i by og land.

Skildringen af forretningen A. Nielsen & Co.'s tilblivelse og udvikling må derfor med forretningens stærke tilknytning til landbruget også omfatte landbrugets vilkår og udvikling gennem de 200 år.

Vort ønske i anledning af firmaets 200 års jubilæum skal derfor være, at det tillidsforhold, der til stadighed har bestået mellem landbruget og A. Nielsen & Co., også vil vise sig bæredygtigt i en fremtid, som vi nok ikke kender, men hvor det stadig vil gælde, at

KORN ER LIV.

Vi er parate til fremtidens udfordringer!

A. NIELSEN & CO. A/S

Ved udgivelsen af dette jubilæumsskrift vil vi gerne rette en tak til det nedsatte jubilæumsudvalg bestående af informationschef Kim Andersen, KFK, prokurist A. Brinck Jensen, KFK, og direktør E. Dobel Madsen, der har søgt at genkalde firmaets udvikling set i historiens lys gennem de 200 år på baggrund af herom foreliggende materiale.

A. Juhl Olsen.

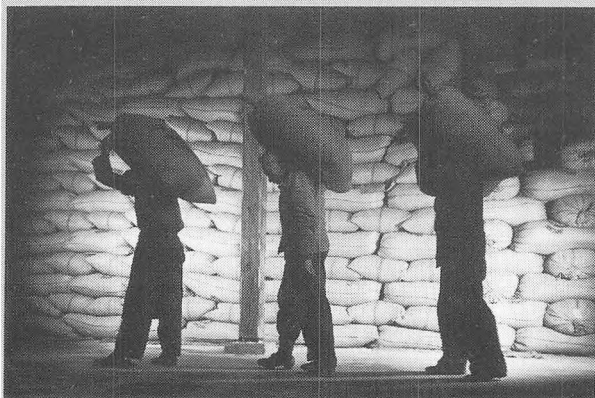
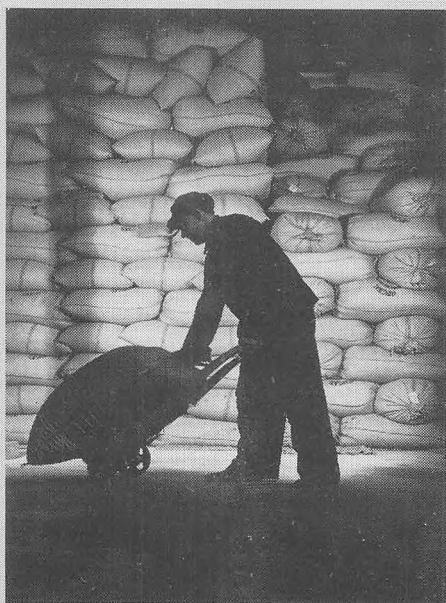
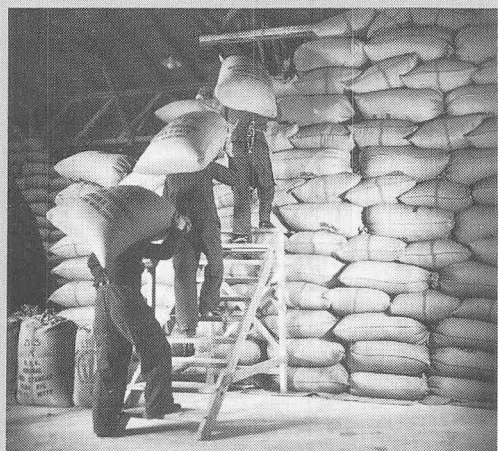
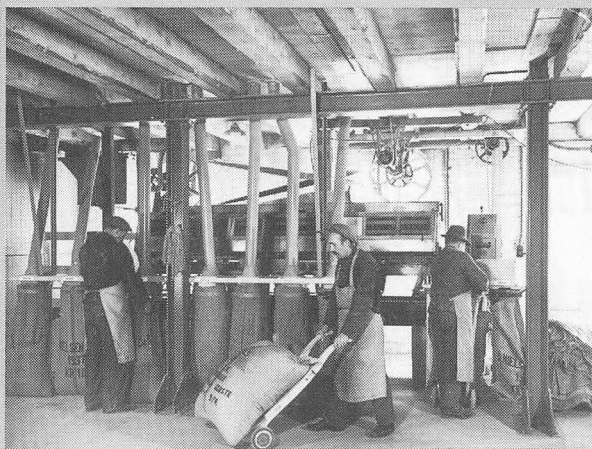
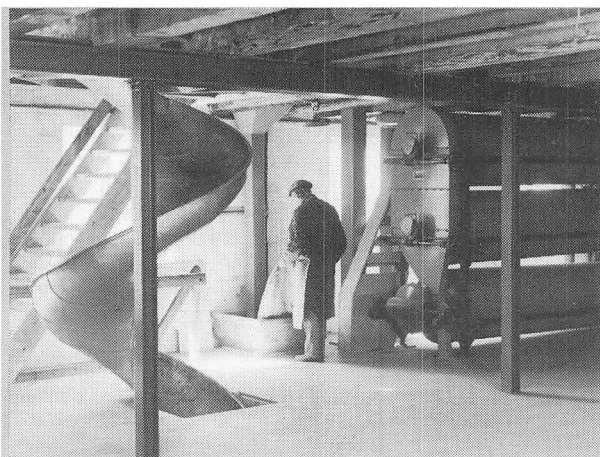

Hovedkontoret i Langgade.

Sats og tryk: Central-Trykkeriet, Nykøbing F. Ås
Bogbinderarbejde: Nykøbing F. Bogbinderi
ISBN 87-983901-0-4.

Indholdsfortegnelse

A. Nielsen & Co. Ås – 200 år med korn	7-44
A. Nielsen & Co.'s ledelse	45-48
Kilder.	49
A. Nielsen & Co. – Før, nu og i fremtiden	51-54
Kornhøsten 1991.	55
Maltbyg i Danmark	56
Lollands Korn Ås, Nakskov	57-59
A. Nielsen & Co. Ås, Rødby Havn	60-61
A. Nielsen & Co. Ås, Guldborg	62-63
A. Nielsen & Co. Ås, Kettinge	64-65
A. Nielsen & Co. Ås, Møn.	66-67
Anton Petersen Ås, Bårse.	68-69
Østsjælland's Korn Ås, Hårlev	70-71
A. Nielsen & Co. Ås, Korsør	72-73
A. Nielsen & Co. Ås, Ubby	74-75
Agersted & Skou Ås, Ringsted	76-77
Ansatte i ANCO på jubilæumsdagen	79-81
Kornets sang	83

Stærke rygge har været med til at bære ANCO lykkeligt gennem 200 år.

A. Nielsen & Co. A/s

200 år med korn

Rasmus Frandsen løser borgerskab juleaften.

Firmaet A. Nielsen & Co. kan skrive sin historie tilbage til juleaften 1791, da Rasmus Frandsen løste borgerskab som »Kiøb- og Handelsmand« i Nykøbing F. Det blev indledningen til 200 års uafbrudt forretningsliv i Nykøbing F.'s ældste borgerhus fra 1558 beliggende i Langgade, hvor A. Nielsen & Co. i dag har hovedkontor.

Langgades genvordigheder.

I århundreder gik Nykøbing F.'s hovedfærdselsåre fra Nykøbing Slot, som blev nedrevet i 1767, ad Slotsgade over Torvet med Czarens hus gennem Langgade og Frisegade til volden i syd. Det kan endnu spores, at husenes facader i Langgade oprindeligt ikke lå på linie. Grundejerne havde nemlig som et levn fra middelalderen ejendomsret så langt, som husets tagdryp gik. Derfor kunne nye mure ved en eventuel genopførelse rykkes ud til den gamle tagdryplinie. Det er grunden til, at nogle huse stadig bryder en ellers tilstræbt lige husrække!

Rasmus Frandsen blev født i 1756, og i 1791 giftede han sig med Anna Margrete Thuesen. Hun var datter af Ole Hansen Thuesen, som var den mest betydelige forretningsmand i Nykøbing F. Han hjalp Rasmus Frandsen »i skud«, som det dengang blev udtrykt.

For Rasmus Frandsen var det et gunstigt tidspunkt at påbegynde forretning i de store landboreformers tid i slutningen af 1700-tallet.

Landbrugets forhold omkring år 1800

Stavnsbåndet ophæves.

Den store landbokommission blev således nedsat i august 1786 med Grev Christian Ditlev Frederik Reventlow – ejer af godserne Christianssæde og Pederstrup på Lolland – som den ledende skikkelse. Allerede i juni 1788 kunne forordningen om Stavnsbåndets ophævelse med en 12 års overgangsperiode underskrives af kong Christian VII.

Forinden var man gået i gang med de mere praktiske reformer, som kronprinsen – den senere Frederik VI, ligeledes havde vist sin særlige bevågenhed. Især havde udskiftningen og udflytningen med et deraf følgende øget udbytte af jorden, som fællesskabets og fortidens driftsformer havde forhindret, været mærkbar. Omkring 1810 var de fleste landsbyer udskiftet.

Også forordninger om hoveriet blev udstedt og begrænsede da også dettes omfang, men der gik endnu en tid, før det omsider blev helt afskaffet.

Næsgårds stifter.

Det skal dog nævnes, at stifteren af det Classenske Fideicommiss, generalmajor Johan Fr. Classen, i sit testamente af 1798 bestemte, at hoveriet på hans ejendomme på Falster, der omfattede Corselitze og Karlsfeldt godser på i alt 13.367 tdr. ld. med 187 gårde og 128 huse med tilhørende kirker, skoler, møller osv., skulle behandles på »allerømmeste og lemfældigste måde«. Det var endvidere J. F. Classens ønske, at der skulle oprettes et seminarium eller en agerdyrkningskole, som i dag drives under navnet Den Classenske Agerbrugsskole Næsgård.

Før udskiftningen var landbrugets salg af korn med et foldudbytte på tre-fire beskedent, idet en større høst fortrinsvis blev anvendt til øget animalsk produktion. Landbo-reformerne ændrede dette billede mærkbart som følge af udvidelsen af dyrkningsområderne og den fortsat øgede dyrkningsintensitet, som også bedre redskaber bidrog til.

Norge
protesterer!

I 1735 havde regeringen udstedt en forordning, der forbød indførsel af korn til Danmark og det søndenfjeldske Norge. Formålet med forordningen var at skaffe højere priser for danske kornvarer til fordel for landbruget i almindelighed og for staten, som dengang havde store jordbesiddelser.

Dette forbud havde været til åbenbar skade for Norge og skabt misfornøjelse, især i dårlige høstår med høje priser. Det afløstes siden overalt af fri indførsel mod betaling af told.

Anna Margrethe får sig
en ny, ung mand.

Rasmus Frandsen døde i 1798 kun 42 år gammel. Han havde dog i sine få år som købmand i Langgade nået at oparbejde en god forretning. Den blev drevet videre af hans

Høstbillede fra 1948.

enke, indtil hun året efter indgik nyt ægteskab med den kun 25-årige handelsmand Reimer Schultz.

Reimer Schultz var født i Maribo i 1774 og lærte handelsfaget hos agent Henscheldey i Nykøbing F. Han løste selvstændigt borgerskab i 1800 og overtog dermed virksomheden. Han var en dygtig og energisk forretningsmand og blev først stadthauptmand, senere borgerrepræsentant og endelig kancelliråd i byen.

Reimer Schultz kom til at opleve såvel opgangs- som nedgangstider i de 43 år, han drev forretning.

Handelens vilkår under Napoleonskrigene – og efter

Slaget på Reden.

For handelen havde tiden før og under Napoleonskrigene været gode år, som i første omgang ikke berørtes af konfrontationen med den engelske flåde i Slaget på Reden i

1801. Danmark måtte dog opgive sin deltagelse i det væbnede neutralitetsforbund med Rusland og Sverige, der skulle forsvare de neutrale nationers frihandel.

Statsbankerot!

Det efterfølgende flerårige krigsberedskab, englændernes bombardement af København i 1807, der medførte udlevering af flåden, deltagelse i krigen til 1814 og tabet af Norge havde sammen med en lang række andre forhold nedbrudt landets pengevæsen. Staten var således ude af stand til at indløse gæld og udstedte sedler og måtte i 1813 erklære statsbankerot.

Efter krigen afløstes dyrtiden også i det øvrige Europa af alvorlige prisfald. En årsag hertil var en mærkbar produktionsudvidelse. Den var en følge af de landboreformer, som andre lande gennemførte i lighed med Danmark.

Den fri kornindførsel til Norge før krigen betød, at Norge måtte tage til takke med, hvad Danmark leverede. Med tabet af Norge mistede Danmark denne begunstigede stilling og måtte søge nye afsætningsmuligheder. De kunne imidlertid være vanskelige at finde for korn, der blev betegnet som »skiden sæd«.

Den engelske kornlov 1815.

For at beskytte engelsk kornavl gennemførtes i 1815 den berygtede engelske kornlov, der forbød indførsel af korn, medmindre den indenlandske kornpris var meget høj.

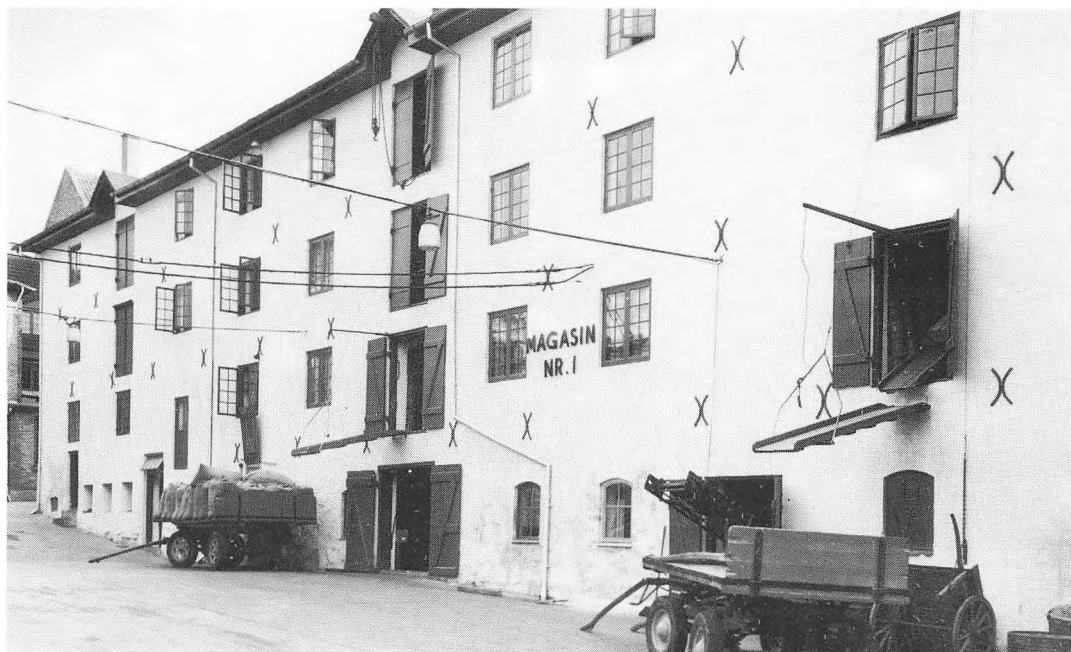
Den generelt svigtende afsætning forstærkede den allerede tyngende landbrugskrise i Danmark, som udviklede sig yderligere og førte til ruin for mange landbrug – også de største.

Først omkring 1830 kunne den langvarige økonomiske krise betragtes som overstået, men der var meget at rette inden for landbrugets drift.

Forskellen var stadig stor mellem de veldrevne ejendomme og den drift, der var typisk for størstedelen af landets jord. Fæsteforhold og hoveri gjorde sig stadig gældende.

Udviklingen tager fart.

Den mærkbare ændring i samfundsforholdene med den begyndende industrialisering og byernes vækst med øget behov for landbrugsvarer betød øget interesse for en mere effektiv udnyttelse af jorden og dyrkning af efterspurgte afgrøder – først og fremmest korn.

Magasin nr. 1.

Den 1. januar 1843 afhændede Reimer Schultz købmandsgården til Edward Benzon, hvis far, agent Lorentz Jacob Benzon, drev en købmandsforretning i Stubbekøbing. Købsprisen var 18.000 rigsdaler.

Ved overtagelsen omfattede virksomheden købmandsforretning, handel med korn, brændevinsbrænderi og landbrug, og Benzon førte forretningen videre i de gamle spor. Han fulgte da også på andre områder sin forgængers traditioner og var i mange år borgernes betroede mand i byrådet.

Nye tider for landbrug og handel

Midten af 1800-tallet blev den store grundforbedringsperiode. Merglingen tog fart, og afvandingsarbejder fra åbne grøfter til dræning med lukkede rør bidrog sammen med en mere almindelig anvendelse af gødning og en forbedret jordbearbejdning til en mærkbar forøgelse af udbyttet.

De afgørende fremskridt.

I dette arbejde, som på de fleste landbrugsfaglige og driftsøkonomiske områder, var Edward Tesdorpf, Orupgaard, sin tids foregangsmand. I forbindelse med afvanding bør

*Den anerkendte maltbyg
»Proctor«.*

også hans indsats for inddæmningen og afvandingen af Bøtø Nor fremhæves. Hermed øgedes landbrugsarealet med 2300 tdr. ld.

Han interesserede sig endvidere stærkt for forbedring af malkekvægsbesætningerne og for nye fodringsprincipper og i det hele taget for dansk mejeridrift. Medens gehejmekonferensråd E. Tesdorpf's indsats omfattede kvalitets- og produktionsmæssige forbedringer på faktisk alle områder inden for landbruget, står Nykøbing F. Sukkerfabrik som et synligt bevis på hans interesse i også at udnytte industriens muligheder til gavn for landbruget. Bemærkelsesværdig er ligeledes hans virke som præsident i Det Kongelige Danske Landhusholdningsselskab fra 1860 til 1888.

Tre mænds indsats
tjener L.F. til ære!

Der er hermed kort fortalt om tre mænd, der har øvet deres indsats på Lolland-Falster til gavn for landbruget og for den voksende befolkning i en efterfølgende tids industrialiserede samfund. Flere kunne og burde nævnes, men lad nu disse navne vidne om, at også disse landsdele har bidraget med fremsyn og initiativ til gavn for det ganske land.

Edward Benzon døde i 1875, og virksomheden blev drevet videre for enkefru Benzons regning med Niels Nicolai Nielsen som bestyrer. Han var født i Nykøbing F. i 1850 og

havde lært handel hos agent Benzon i Stubbekøbing. Kort tid før han kom til Nykøbing, var han etableret som agent i Nakskov.

Mod slutningen af 1870'erne blev den økonomiske opgangstid for dansk landbrug omsider brudt.

Dansk byg er godt til øl, fandt man ud af!

Byg var stadig den vigtigste eksportvare med England som hovedaftager. Men også Holland, Belgien, Sverige og navnlig Norge var købere. Endvidere eksporteredes hvede, rug og havre med England som den største hvedeimportør.

Alt tegnede således tilsyneladende godt, men den nye teknik gik nu for alvor sin sejrsgang verden over og gav de fjernere produktionslande en hidtil ukendt chance på verdensmarkedet. Det stærkt udvidede jernbanenet og den hurtigt voksende dampskibsfart betød en ny og skærpet konkurrence – også på kornmarkedet.

Overflod af korn.

Den russiske eksport af hvede og rug øgedes således markant, og fra de amerikanske veststater kom der stærkt voksende mængder af hvede og majs med bane til afskibning

Hest og vogn lander ved magasin 2.

fra østkysten til Europa. Med de billigere fragtrater kunne korn nu tilbydes til priser, der lå langt under, hvad Danmark kunne tilbyde til, hvis en rentabel dansk korneksport skulle opretholdes.

En forøgelse af husdyrproduktionen – navnlig med eksport til England for øje – var dog påbegyndt inden krisen. Produktionsomlægningen tog tid, og næppe var den gennemført i de fleste danske landbrug, før et prisfald også ramte de animalske produkter.

Efter fru Benzons død i 1885 overtog Niels Nicolai Nielsen den del af forretningen, der handlede med korn, foderstoffer, trælast og kul. Den oprindelige butiksförretning blev solgt til Rud. Jørgensen.

Firmaet fik nu navnet N. NIELSEN, og i den efterfølgende periode blev der foretaget betydelige udvidelser. Allerede Edward Benzon havde drevet en betydelig eksport af hvede og byg til England, men først da N. Nielsen fik oprettet en regelmæssig rutefart på Newcastle med dampskibet »Kronen«, blev denne eksport øget væsentligt.

Der tjenes penge!

Disse år var i det hele taget en opgangstid for virksomheden. Men i september 1898 døde N. Nielsen, kun 48 år gammel. Da hans børn var mindreårige eller under uddannelse, blev der lavet en ordning, så firmaet kunne føres videre, indtil sønnerne kunne overtage det.

Der dannedes et konsortium bestående af firmaerne C. A. Qvade, Maribo, P. S. Winchell-Bøttern & Co., Nakskov, og J. Lütken Frigast, Nykøbing. Dette konsortium drev forretningen videre under firmanavnet J. Lütken Frigast & Co. med Frigast som bestyrer. – Den kul- og trælastforretning, som Frigast hidtil havde drevet, indgik ligeledes i firmaet.

A. Nielsen-æraen indledes.

I 1905 udskiltes korn- og foderstofforretningen til et selvstændigt selskab ved navn $\frac{A}{s}$ A. NIELSEN & CO. med N. Nielsens nu 28-årige søn Aage Nielsen som direktør. Den øvrige del af virksomheden blev drevet videre af J. Lütken Frigast & Co.

Aage Nielsen var godt rustet til at overtage ledelsen af en forretning med en nu betydelig eksport. Han havde gennemført sin købmandsuddannelse dels herhjemme – i Holbæk og København – dels i udlandet. Han var således to år

hos H. Pontoppidan & Co. i Hamburg og to år i en kornforretning i New York.

Tiden før og under 1. verdenskrig og efterkrigsårene

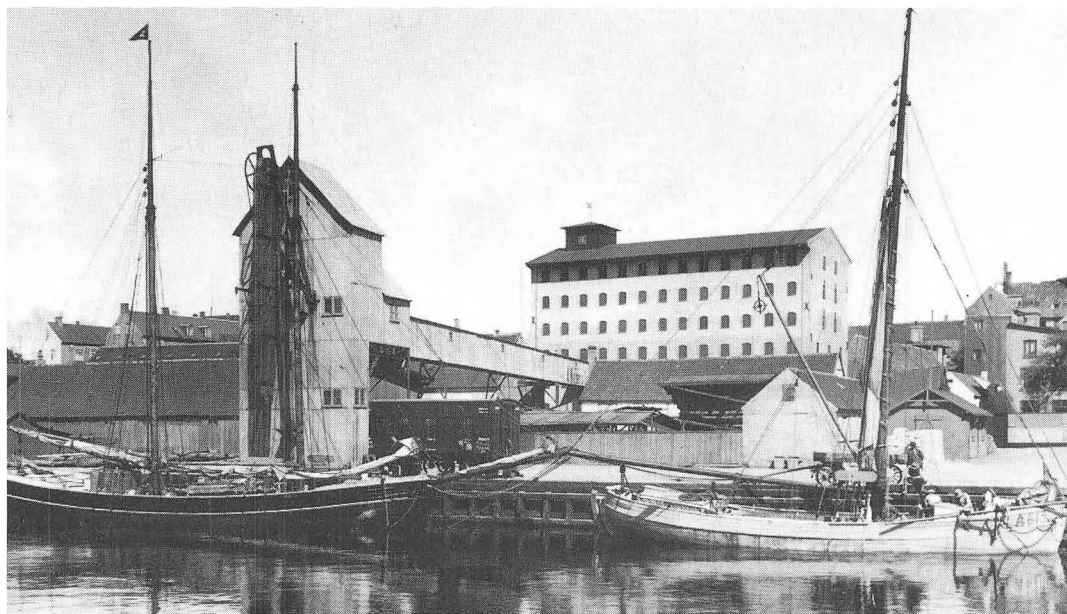
ANCO udvider.

A. Nielsen & Co. gik nu ind i en ny fase med stigende omsætning. Firmaet oprettede filialer i Guldborg, Nr. Alslev, Eskilstrup og Horbelev og overtog de to store forretninger i Nysted, nemlig S. Wichmand og Jacob E. Tommerup, som blev slået sammen til én stor filial. I 1908 overtog firmaet desuden korn- og foderstofafdelingen af firma P. W. Wulff i Stubbekøbing. Denne blev imidlertid siden handlet tilbage.

J. Lütken Frigast & Co., der havde beholdt forretningen med trælast og brændsel, havde stadig Aage Niensens bevågenhed. Det var nemlig hans kongstanke igen at samle hele den virksomhed, der havde tilhørt hans far. I 1915 blev der indgået overenskomst med J. Lütken Frigast, hvorefter Aage Nielsen og hans to brødre senest den 1. januar

Afskibning af såsæd til eksport.

Miljø fra den gamle inderhavn.

Aage og Poul Nielsen eneejere.

1925 eller i tilfælde af Frigasts død forinden skulle have ret til at overtage firmaet.

I 1912 tiltrådte Aage Nielsens yngste bror, Poul, som prokurist i $\frac{1}{3}$ A. Nielsen & Co. Han havde da afsluttet en uddannelse med læreår i Hamburg og New York.

Efter at Aage Nielsen med stor dygtighed havde ledet den stærkt voksende virksomhed i ti år, købte han i 1915 sammen med sin bror, Poul, samtlige aktier i selskabet. Det videreførtes herefter som interessentskab med de to brødre som eneejere.

Selskabet havde under 1. verdenskrig fra 1914-18 med sin dygtige ledelse parret med en god portion vovemod en række gode år, der varede til 1920. Aage Nielsen kom dog ikke til at realisere sin kongstanke – sammen med sine to brødre at overtage J. Lütken Frigast & Co. Han omkom ved en tragisk ulykke på en sejltur med sin motorbåd til Cuxhafen i 1922.

Da også Frigast døde inden den aftalte termin for overtagelsen af firmaet, betragtedes aftalen som bortfaldet. I stedet omdannedes J. Lütken Frigast & Co. til et aktieselskab med Aage Nielsens anden bror, August, som meddirektør.

A. Nielsen & Co. fortsatte herefter som interessentskab med Poul Nielsen og hans svigerinde Eva Nielsen som ejere og under Poul Nielsens ledelse.

Korneksporten
vinder frem.

Det var først og fremmest korneksporten, der bragte penge til landet. Hovedparten af landbrugets produkter blev forbrugt inden for landets egne grænser. En forøgelse af planteproduktionen var derfor i første række påkrævet.

Med driftsomlægningen i landbrugskrisens svære år opnåedes en forøgelse af såvel markens afgrøder som af husdyrholdet på ca. 50 procent. Med de stærkt stigende priser efter 1914 sikredes en mærkbar økonomisk fremgang, selv med en betydelig produktionsnedgang i krigens sidste tid.

Efterkrigsårene fra 1920-30 var meget vanskelige år – også internationalt. For landbrugets vedkommende opvejedes de lavere priser på korn af gunstige prisforhold for animalske produkter. Men sammenbruddet på aktiebørsen i New York i oktober 1929 blev indledningen til et generelt forstærket prisfald.

Land efter land lukkede efterhånden for import af landbrugsvarer, og landbruget og dermed den danske korn- og foderstofhandel fik til fulde omsætningsnedgangen og konsekvenserne at føle.

*Pinsebranden d. 7. juni
1930.*

Pinsebranden.

Pinselørdag aften 1930 indtraf i Nykøbing F. en begivenhed, der rystede hele byen. Det var den store pinsebrand, der lagde en stor del af havnens magasiner og lagre i aske.

Branden var opstået i Frigasts store tømmerplads ved Færgestræde, og blandt de mange magasiner på havnen, der nedbrændte, var A. Nielsen & Co.'s største pakhus. Også firmaets gamle ejendom i Langgade var som store dele af den øvrige by truet. Da pinsesolen stod op, skinnede den over den største brandtømt, Nykøbing F. havde oplevet siden Lybækkernes dage. Ødelæggelserne var af et sådant omfang og gjorde så dybt et indtryk overalt, at kongeparret sendte kondolence-telegram til byen. Pinsegudstjenesten blev indledt med en tak for, at den ulykke, der havde truet byen med delvis udslettelse, var blevet afværget.

Alvorlige
vanskeligheder.

Men én ulykke kommer sjældent alene! I 1931 måtte A. Nielsen & Co. træde i likvidation. Krisens eftervirkninger i form af betydelige tab på udestående fordringer og tab på lagervarer var betydelige. Dertil kom tab på løbende engagementer, som det med de voldsomme prisfald ikke var muligt at få kreditorerne, som væsentligst bestod af danske og udenlandske banker, til at bistå med afviklingen af. Løbende kreditter blev opsagt, og Poul Nielsen måtte trække sig ud af firmaet.

En ny tid for firma og landbrug

Likvidationen varede i tre år, hvor den senere direktør Axel Henriksen var ansat som bestyrer. Først i 1934 oprettede de danske bankkreditorer et nyt aktieselskab, A. Nielsen & Co. A/S, med Axel Henriksen som direktør. Siden afhændede bankerne aktierne, der gik over på private hænder.

Axel Henriksen var født den 14. juli 1898 på Femø. Han begyndte som lærling i firmaet den 1. august 1914, mens Europa udvekslede krigserklæringer. Han udtalte siden: »Jeg kom til Nykøbing den dag, da vore soldater blev indkaldt til sikringsstyrken. Der var røre i byen den dag, spænding og uvished, og jeg har såmænd tit tænkt på, at tiden siden da for mig i grunden er forløbet på samme måde«.

Som sine chefer skulle Axel Henrichsen efter udstået læretid også prøve vingerne i udlandet og drog til Amerika, men efter Aage Nielsens død blev han kaldt tilbage af Poul Nielsen og ansat som prokurist i firmaet. I 1934 blev han direktør for det nye selskab A. Nielsen & Co. A/s, som han siden på afgørende måde kom til at præge.

Prisfald i 30'erne.

Den økonomiske krise og de særlige vanskeligheder i landbruget, der skyldtes de internationale politiske gældsbetalinger, havde allerede i 1930 svækket købekraften alvorligt i de store aftagerlande. Told og importregulering blev almindelige forholdsregler, og de små stater måtte i de følgende år tilpasse sig de store landes handels- og valutapolitik.

Med de fortsat uhyrlige prisfald – smør faldt fra kr. 2,86 pr. kg i januar 1930 til kr. 1,95 i januar 1932, og flæsket faldt samtidig fra kr. 1,54 til kr. 0,62 pr. kg – kunne landbruget ikke klare sine forpligtelser og blev en dårlig køber. Dette fremskyndede krisens lammende virkninger i byerne.

Nye landbrugspolitiske bevægelser som Landbrugernes Sammenslutning (L.S.) og J.A.K. (Jord, Arbejde og Kapital) så dagens lys og var medvirkende til, at landbrugsorganisationernes principielt frihandelsvenlige indstilling og deres ønske om mulighed for kræfternes frie spil gradvis måtte opgives. Denne udvikling betød en tilnærmelse mellem landbo- og husmandsforeningerne, og husmændene indtrådte midlertidigt i Landbrugsraadet. Derved blev der åbnet mulighed for at lette krisen ad lovgivningens vej.

30'ernes historiske forlig.

Dette skete med det såkaldte »Kanslergadeforlig« den 30. januar 1933 – det indtil da mest betydningsfulde forlig i Danmarks politiske historie. Forliget, der bl.a. også omfattede socialreformen, var dog i særlig grad til fordel for landbruget gennem en forhøjelse af krone-kursen over for sterling fra ca. 19,00 til 22,50. Det betød en stigning af prisen i kroner ved eksport til England på 18,5 procent. Endvidere sikrede forliget gennemførelsen af en rentesænkning samt skattelettelser for landbruget.

Men alle vanskeligheder var ikke ryddet af vejen. Den engelske kvotering af bacon-importen gjorde en begrænsning af svineproduktionen påkrævet for at undgå et for stort prisfald på hjemmemarkedet.

Der indføres svinekort.

Der gennemførtes herefter en svineordning ifølge lov af 21. februar 1933, hvormed landbrugsministeren bemyndigedes til med Landbrugsraadets tilslutning at gennemføre en regulering af svineproduktionen. En tildeling af svinekort til alle ejendomme baseret på tidligere leverancer og andre forhold berettigede herefter pågældende leverandør til afregning efter afsætningsmulighederne til England på basis af den opnåede engelske baconpris. Svin leveret til slagting uden kort blev afregnet på basis af den pris, der kunne opnås på andre udenlandske markeder. På hjemmemarkedet blev prisen fastsat efter Englandsprisen.

Loven havde med ændringer gyldighed til udgangen af 1939. Svinereguleringen betingede en højere kornpris, og det var nødvendigt at sikre denne, da det normale forhold mellem korn- og flæskepris, der forudsatte fri prisdannelse, ophørte med at eksistere. Der gennemførtes derfor en kornordning for også at tilgodese det kornsælgende landbrug.

Nye importafgifter indføres.

Der indførtes således afgifter ved import af korn for at bringe gennemsnitsprisen cif dansk havn med tillæg af afgift op på mindst 11 kr. og højst 13 kr. De indkomne afgifter skulle anvendes til billiggørelse af det mindre landbrugs foderindkøb.

Landbrugskrisen løsnede dog efterhånden sit hårde greb. Det første store lyspunkt var prisstigningen for flæsk fra kr. 0,62 pr. kg i januar 1932 til kr. 1,70 i 1936. 1937 og 1938 var gode høstår med et gunstigt forhold mellem priserne på indførte og udførte varer.

Jubilæumsåret 1938 for vedtagelsen af loven om Stavnsbåndets ophævelse kunne således markere en ny økonomisk opgang for dansk landbrug, der til trods for lange og drøje krisear havde formået at drage nytte af den ny teknik ved tiltagende mekanisering og modernisering af driftsmidlerne. Derved havde man opnået en stærk forøgelse af både den vegetabilske og den animalske produktion.

2. verdenskrig
bryder ud.

Denne udvikling kunne fortsættes og forstærkes indtil krigsudbruddet i september 1939 og besættelsen den 9. april 1940, der ganske ændrede forholdene.

I perioden fra 1934 og frem til krigen lykkedes det for direktør Axel Henriksen at udbygge firmaets forbindelser til det europæiske marked og samle stigende interesse for de kvalitetsprodukter – i første række maltbyg og sædekorn – som firmaet havde opbygget udbredt tillid til i kraft af indgåede avlsaftaler med landbruget og forædlerne og i kraft af firmaets kyndige og omhyggelige behandling af den modtagne avl.

Til de faste markeder hørte Belgien, England, Finland, Norge, Schweiz og Tyskland. Mens maltbyg altid handlede med A. Nielsen & Co. A/s som sælger, var det som oftest det i 1928 oprettede datterselskab, Dansk Saasæd- og Kornexport A/s (DSK), der optrådte som sælger af sædekorn såvel til udlandet som til danske landmandskunder uden for landsdelen.

Den vigtigste grund til, at handelen med sædekorn blev skilt ud i eget selskab, var ønsket om at forbinde denne specielle omsætning med et dertil svarende firmanavn, da A. Nielsen & Co. A/s ikke var introduceret som sædekornsfirma i det øvrige land eller i udlandet.

*Kongebesøg på kajen i
Nykøbing i 30'erne.*

Kontrakter med
forædlings-
virksomhederne.

Den røde DSK-trekant som kendetegn for topkvalitet af sædekorn blev således kendt ikke blot i Danmark, men i mange europæiske lande. Hertil bidrog firmaets forbindelser med førende forædlingsvirksomheder som Abed Planteavlsstation, hvor repræsentationen dog ophørte i 1965, Pajbjergfonden, Børkop (nu Dyngby) og W. Weibull AB, Landskrona. De to sidstnævnte virksomheder repræsenterer firmaet fortsat i Danmark.

2. verdenskrig og tiden, der fulgte

Krigsårene 1940-45 blev som ventet strenge år – en overvintringsperiode i bogstaveligste forstand på grund af de strenge isvintre i krigens første år.

ANCO opretter
hørskæteri.

*Markkontrol af
fremavlsparti.*

Med den delvise lammelse af im- og eksporten med frygt for alvorlig nedgang i omsætning og beskæftigelse i firmaet og i landbruget fandt direktør Axel Henrichsen, at en industriel løsning, nemlig oprettelse af et hørskæteri, måtte være sagen, da det også kunne involvere landbruget.

Hørskætteriet begyndte driften i 1941 og fortsatte i døgn drift med et godt resultat for alle parter. Der var de bedste forudsætninger for at kunne frembringe taver og blå af høj kvalitet. Jord i god kultur, velegnet klima samt en hurtig tilpasset landmands- og skættiermæssig dygtighed. Det gode økonomiske resultat – det bedste i landet – blev fremhævet ved de årlige avlermøder. Det fik engang en dyrker til at foreslå, at man skulle orientere andre skættierers dyrkere om de avls- og behandlingsmæssige metoder, man anvendte, for at andre kunne opnå lige så tilfredsstillende resultater.

Gennemsnitspriser
ikke at foragte . . .

Hertil svarede direktør Axel Henrichsen, at det var en smuk tanke, men at Nykøbings gode resultat skyldtes, at priserne var fastsat efter landsgennemsnittet af høstudbyttet, hvorfor de ringere resultater, som avlere til andre skættier måtte affinde sig med, var forudsætningen for den bedre afregningspris, som kom ANCO's avlere med de høje udbytter til gode. Axel Henrichsen kunne derfor konkludere, at skulle der i dette land rejses en statue af en høravler, burde det nok ikke være den dygtigste, man udvalgte – men den mindre dygtige!

Skættieriet brændte i 1950, men da var hørproduktionens betydning allerede for nedadgående på grund af den voksende normalisering på tekstilområdet.

Nye forbud.

Allerede inden krigsudbruddet blev der udstedt eksportforbud for korn og foderstoffer, og umiddelbart efter blev der efter forhandling med landbrugsministeriet oprettet et fælles importorgan, som fik navnet Centralkontoret for Indkøb af Korn og Foderstoffer med eneret på importen af foderkorn og foderstoffer. Samtidig blev der oprettet et særligt Brødkornskontor til at varetage importen af rug og hvede.

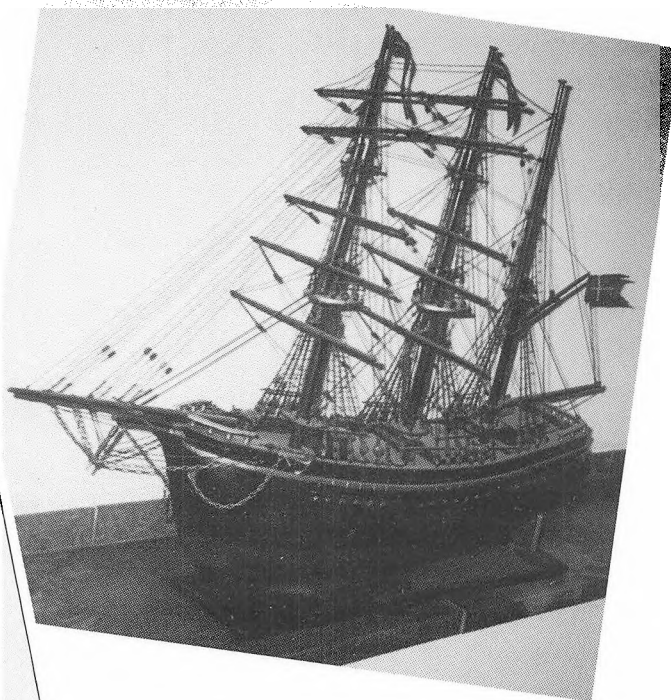
Efter besættelsen ophørte al import af korn og foderstoffer, og Danmark var som under 1. verdenskrig henvist til at klare sig med sin egen kornproduktion.

Afleveringspligt
for korn.

Det blev for landbruget og branchen en restriktionernes tid med fodringsforbud for rug og hvede. Alt med undtagelse af såsæd skulle afleveres til staten, mens der af byg, havre og blandsæd skulle leveres et kvantum, der sammen

Nøjebølning - 14. Oktober 1926
 Til Erindring fra mig
 Arbejdsmand, Hans Christensen,
 som kom her i Forretningen
 Under Kommiss. H. Nielsen
 den 14. April 1891 og forlod
 efter hans Bortgang Under
 hans Pønner, stige Nielsen
 og Povel Nielsen, Lebbe. Tøns.
 Kommiss. til den 20. August
 1920 og i den hi for Gjæld
 været næst Profaste Kjølger
 Hans for mi at Lebbe for Alth

Arbejds. Hans Christensen
 Tøns. 37

med det afleverede brødkorn opfyldte en afleveringspligt,
 som var fastsat på basis af ejendommens grundværdi. Res-
 ten var såkaldt frihandelskorn, der kunne afsættes frit –
 dog fra starten til en fastsat pris.

For det afleveringspligtige korn blev følgende priser fast-
 sat pr. 100 kg:

Rug	kr. 29,00
Hvede	kr. 28,00
Byg, havre og blandsæd. . .	kr. 25,00

Landmænd, der leverede et større kvantum brødkorn, end
 deres afleveringspligt foreskrev, havde ret til ombytnings-
 korn (røde mærker) for overskydende kvanta, mens
 mindre landbrugere fik tildelt såkaldte tildelingskorn
 (grønne mærker).

Der indføres
en kornordning.

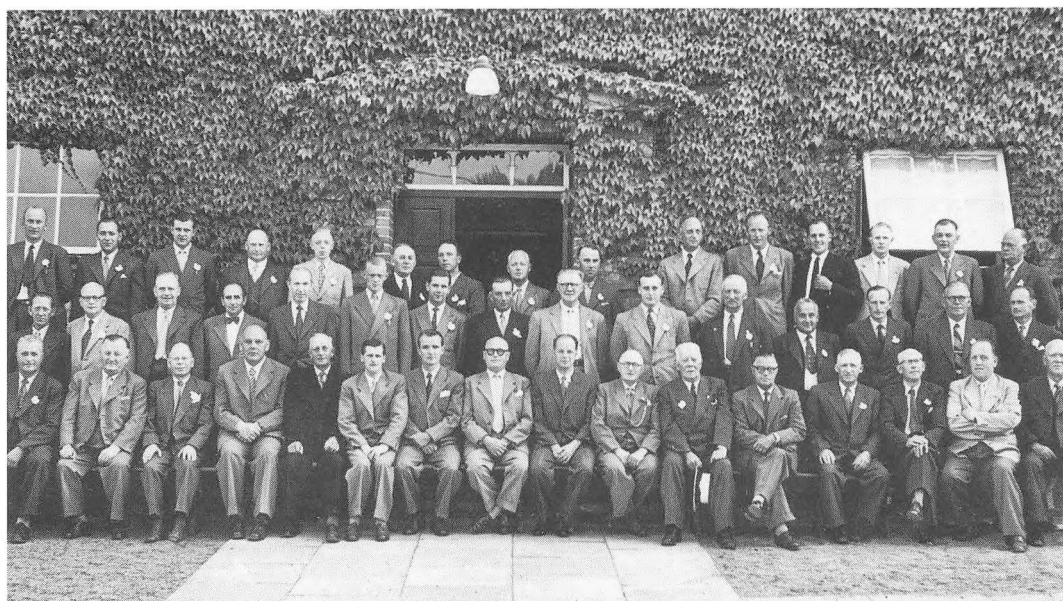
Den øverste administrative kontrol med kornordningen var underlagt Statens Kornkontor, mens Brødkornskontoret og Centralkontoret forestod ordningen med de autoriserede handlende (kornbranchen), der udstedte modtagelsesbeviser til landbruget for afleveret korn. Beviset tjente som dokumentation i forbindelse med den pålagte afleveringspligt, som blev kontrolleret af de kommunale kornnævn.

Det var en ordning med mange kritisable forhold. Den anerkendtes dog som en nødvendig foranstaltning under de herskende afspærringsforhold.

Som et kuriosum kan nævnes, at da det – for at sikre arbejdskraft til landbruget – ved lov af 8. marts 1941 blev bestemt, at ugifte arbejdsløse under 25 år i landkommunerne ikke måtte anvises arbejde uden for landbruget, stillede kommunisten Aksel Larsen i Folketinget følgende ændringsforslag til lovens titel: »Forslag til lov om Stavnsløsheds genindførelse«. – Han var imidlertid den eneste, der stemte for!

Med afspærringen blev Tyskland hovedaftager af danske landsbrugsprodukter. Men det lige så uundgåelige importstop af korn og foderstoffer måtte nødvendigvis medføre en følelig produktionsnedgang.

*Salgskonsulenter i
såsædafdelingen 1952.*

Landbruget havde dog en væsentlig bedre indtjening end i 1930'erne. I årene 1934-39 var den gennemsnitlige forrentningsprocent således 3,1, mens den i perioden 1939-45 nåede op på 5,6.

Standsningsen af import og investeringer betød pengerigelighed, og hverken landbrug eller kornhandel trak på deres kreditter. Kun bankerne klagede og tiggede næsten kunderne om at udnytte den givne kredit.

Fred over land.

Omsider fik krigen ende, og efter fem år med opsparet energi til at prøve kræfter på de udenlandske markeder, blev der nu åbnet mulighed for det.

Som herhjemme var der i alle lande mangel på næsten alt. Eksporttilladelse kunne derfor kun opnås mod betaling i dollars (for hvilke alt kunne købes) eller mod genlevering af varer, som vi selv manglede.

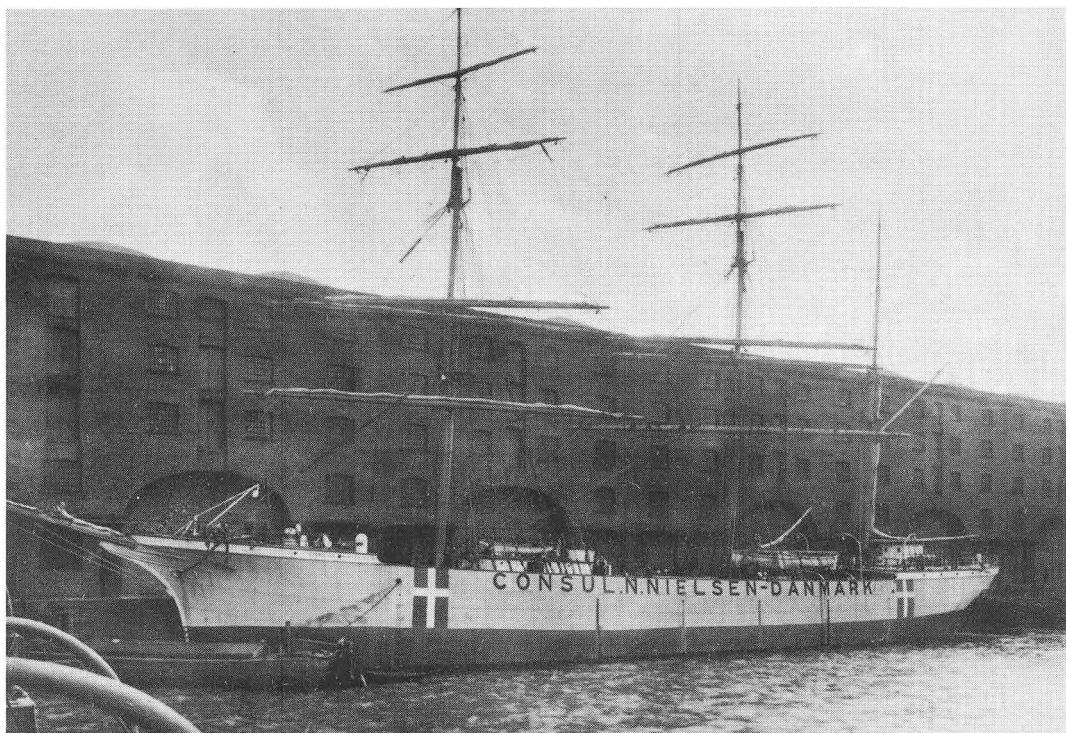
Det gyldne ti-år.

Ti-året 1945-55 var den periode i dansk kornhandels historie, der stillede de største krav til opfindsomhed, kombinationsevne og dristighed for overhovedet at kunne gøre forretninger. Når det lykkedes så godt for A. Nielsen & Co. Ås skyldtes det, at firmaet havde de bedste repræsentanter for netop disse egenskaber parret med dygtigt købmandskab i Axel Henriksen og Holger Larsen, som blev direktør i ANCO i 1953.

Sammen skabte Axel Henriksen og Holger Larsen i disse år den største eksport af korn fra Danmark i form af maltbyg og såsæd. Størstedelen var betinget af genlevering af et større kvantum foderstoffer, der skulle sikre en fodringsmæssig fordel for landbruget og dermed en økonomisk gevinst for landet.

Der ankom foderstoffer af mange slags – også mange, som Danmark ikke havde set før, men som alle skulle tilbydes Centralkontoret, der foretog fordelingen til importørerne.

Firmaets lagerfaciliteter kunne ikke klare den stærkt voksende omsætning, og en udvidelse var stærkt påkrævet. I februar 1953 var finansieringen på plads med tilsagn om andel i de Marshall-penge, der blev stillet til rådighed til fremme af dansk produktion og eksport. Hermed kunne første etape af projekterede siloanlæg med renserier og tørrerier på Nykøbing F. havn tage sin begyndelse.

Se blot – vi er også med på søen.

Vor bygning i Langgade omkring år 1891.

Efterkrigstid med ændringer i firmaets ledelse og ejerskab

Efter besættelsen var alle meget optaget af, hvornår importen af korn og foderstoffer kunne genoptages, men næppe nogen havde forestillet sig, at der skulle gå otte år, før korn- og foderstofhandelen blev helt fri.

Forhåbentlig har koen haft mærkerne med.

Der kom dog nogen gang i importen af oliekgær i 1945-46 i form af mindre fordelinger, der f.eks. kun tillod en tildeling på ni kilo hørfrø-expeller pr. ko mod aflevering af rationeringsmærker.

For kornets vedkommende var bytteforretninger fremherskende frem til 1949. Der blev således afsluttet forretninger med hvede til Frankrig mod genlevering af majs med en præmie i de eftertragtede dollars eller dansk byg til det senere Vesttyskland mod hvede fra USA eller russisk rug mod danske landbrugsvarer.

Marshall-hjælpen sætter ting i gang.

Den alvorlige valutamangel lettedes med Marshallplanen, som er navnet på den amerikanske økonomiske bistand til Vesteuropas genopbygning i årene 1948-51, som USA's udenrigsminister G. C. Marshall tilbød de europæiske lande på betingelse af et økonomisk samarbejde på et liberalistisk grundlag. Tilbuddet omfattede også USSR og Østblok-landene, men afvistes af begge parter. Bistanden, der tilførte Vesteuropa ca. 13 mia. dollars i gaver og lån, administreredes af det dertil oprettede OEEC.

Også importen af foderkorn og oliekgær til genoprettelse af husdyrbestanden blev tilgodeset. Varer købt i et andet land for Marshall-hjælp skulle dog betales i kroner til Nationalbanken.

I 1953 ophørte Centralkontoret for Indkøb af Korn og Foderstoffer, og branchen kunne igen disponere helt på egen hånd. Liberaliseringen blev klaret til alles tilfredshed.

Alt i alt kunne efterkrigstiden betegnes som økonomisk gode år – også for landbruget.

Gris på gafflen!

Den genoplivede kornimport tilskyndede til øget vækst i husdyrproduktionen, der kunne finde lønnende afsætning i det endnu underforsynede Europa til trods for de

restriktive importbestemmelser i modtagerlandene, der skulle beskytte landenes egne landmænd.

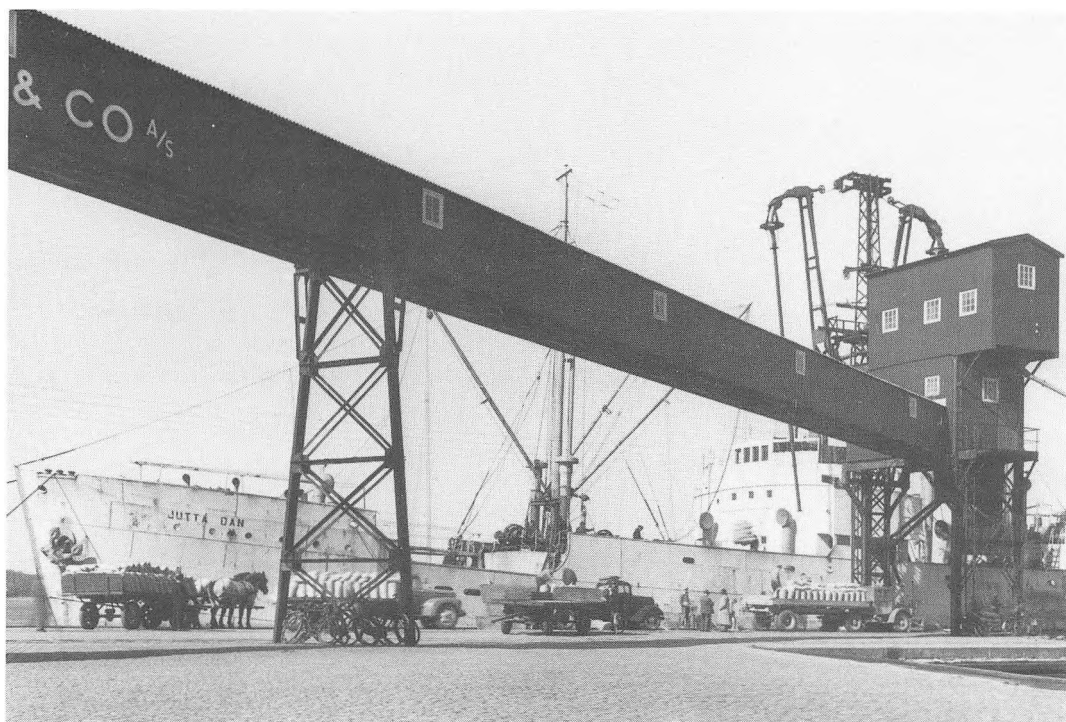
Men også her begyndte mætheden med den tiltagende selvforsyning at melde sig. Dertil kom den industrielle vækst med et højere lønniveau, der medførte afgang af arbejdskraft fra landbruget. Denne udvikling fremskyndede den mekanisering, rationalisering og driftsforenkling, der allerede var i gang trods mangel på kapital, men som nu blev en nødvendighed

Flere lederskift.

For A. Nielsen & Co. A/S kom perioden 1955-65 til at betyde flere lederskift i selskabet. Direktør Holger Larsen tiltrådte i juni 1956 posten som administrerende direktør for Aktieselskabet Korn- og Foderstof Kompagniet i Århus. Det blev dog ikke et endeligt farvel til ANCO, idet forbindelsen senere blev genoptaget og konsolideret på en måde, der åbnede nye perspektiver for firmaet.

Under direktør Axel Henrichsens fortsatte ledelse og med de gode, faste forbindelser, som var oparbejdet før og efter krigen, udnyttede firmaet intensivt de foreliggende eksportmuligheder. Men den stadigt forbedrede selvforsyning betød, at køberinteressen ikke længere var som før.

Lastning og losningsanlæg.

Lollands Korn
ser dagens lys.

I 1960 havde KFK overtaget aktiemajoriteten i Aktieselskabet Aug. Freuchen & Co., T. G. Krøyer i Nakskov i forbindelse med et påtrængende siloproblem, som firmaet ikke selv magtede. Med det andet overtagne Nakskov-firma, Alfred Christensen & Co., dannedes herefter Aktieselskabet Lollands Korn.

Holger Larsen var selv gammel nakskovit, og med den særlige efterspørgsel fra ind- og udland efter lolland-falstersk maltbyg var han stærkt interesseret i, at KFK på overbevisende måde kunne placere sig i landsdelen med hensyn til avl og produktion af både maltbyg og sædekorn. Hermed var ANCO bragt ind i billedet, og selskabet var med en relativt lille aktiekapital ikke uinteressert i en kapitalmæssig styrkelse for at kunne fastholde og udbygge sin markedsposition, såvel teknisk som finansielt. Forhandlinger mellem de to selskabers bestyrelser resulterede i oktober 1963 i, at KFK overtog hele aktiekapitalen i A. Nielsen & Co. ⅘.

Direktør Axel Henriksen, der efter sit lange virke i selskabet havde ønsket at blive fritaget for det daglige arbejde, var dog indforstået med at fortsætte som direktør, indtil en ny ledelse var udnævnt. Han indvilligede endvidere i at overtage formandsposten i den nye bestyrelse, som derudover bestod af direktør Holger Larsen, KFK, og landsretssagfører Axel Kragh, Nykøbing F.

Ny direktion.

I november 1963 udnævntes prokurist E. Dobel Madsen til medlem af direktionen. Og i februar 1964 tiltrådte prokurist Kaj Møller som meddirektør.

Direktør Axel Henriksen trak sig nu tilbage fra lederposten. Han havde i sin tid som direktør ført selskabet frem til en førende position i branchen inden for maltbyg- og sædekornssektoren og i øvrigt til et af de ledende firmaer inden for korn- og foderstofhandelen.

Markedsordningerne »De Seks« og »De Syv« oprettes

For lidt og for
meget fordærver alt!

Kornproduktionen steg fortsat, og en forøgelse af korneksporten blev særlig aktuel, når en stor kornhøst »truede« med yderligere at reducere de i forvejen for lave kornpri-

ser. Som en følge af kornoverskuddet udvidedes svineproduktionen, da den var mere givtig og mindre arbejdskrævende end kvægavl.

Den generelle produktionsstigning, der efterhånden slog igennem overalt, medførte øget selvforsyning og dermed en højst uhensigtsmæssig afspærringspolitik i flere og flere lande.

»De Seks« eller
»De Syv«?

Denne udvikling førte til oprettelsen af de to store markedsområder, nemlig i 1957 toldunionen »De Seks« eller Fællesmarkedet og i 1960 »De Syv« eller Frihandelsområdet EFTA. Danmark tilsluttede sig EFTA, selv om den ikke omfattede landbrugsprodukter!

EFTA eller European Free Trade Association, Den Europæiske Frihandels-sammenslutning, blev dannet i 1960 og omfattede oprindeligt Danmark, Norge, Portugal, Schweiz, Storbritannien, Sverige og Østrig. EFTA etablerede i perioden frem til 1967 fuldstændig frihandel mellem medlemslandene for industrivarer og fra 1984 mellem EF og EFTA. Danmark og Storbritannien udtrådte i 1973 for at blive medlemmer af EF.

Den danske landbrugseksport var i den værst tænkelige situation, ikke mindst på baggrund af Englands opgivelse af statshandelssystemet med langtidskontrakter i 1956. Det havde været en både pris- og afsætningsmæssig garanti for Danmark. I stedet kom Danmark til at opleve et subsidieret engelsk landbrug samt indførelse af en bacontold. Senere forhandlinger herom gav dog Danmark visse indrømmelser.

Den næste ti-årsperiode fra 1965-75 betød nye omskiftelser for såvel landbruget som for A. Nielsen & Co., der i 1965 opførte nyt siloanlæg i Guldborg og i 1966 oprettede en ny afdeling i Rødbyhavn med siloanlæg, pakhus og kontor.

Ny direktør i
Lollands Korn.

I Lollands Korn, som var lagt sammen med A. Nielsen & Co., blev Arne Juhl Olsen udnævnt til direktør i 1966.

1960'erne var travle år for firmaet. Lolland-Falster havde i generationer været et overskudsområde for korn, og for den lokale kornhandel havde det derfor været af vital betydning at finde en mere lønnende afsætning af overskuddet end blot at sælge det som foderkorn. Hvis andre

landsdele med det tiltagende kornudbytte kom i samme situation, måtte man frygte prissammenbrud på hjemmemarkedet og kaos på eksportmarkedet.

Den »rædselsfulde«
rekordhøst.

En sådan situation opstod i 1968 med en rekordhøst på 6,8 mio. tons mod et gennemsnit for årene 1963-67 på 6 mio. tons. Nu kunne Danmark for første gang notere sig et reelt kornoverskud. Denne for landet nye situation gav anledning til en særlig form for galgenhumor: »Det var den rædselsfuldt gode sommer 1968. Kornet stod gult, agrene bugnede, solen skinnede ad h. til, bønderne bandede, kornkøbmændene anede ikke deres levende råd, og så kom høsten – den ulyksalige høst!«

Man søgte at nedbringe overskuddet ved at reducere majsindholdet i fjerkræfoderblandingerne for at mindske importen. Endvidere tilstræbte man at øge eksporten af hvede med bistand fra Landbrugets Dispositionsfond, som derudover skulle opkøbe beviser for eksporteret sædekorn, maltbyg og malt, der hidtil havde været støttet ved at give udstedte eksportbeviser adgang til import af foderkorn uden betaling af importafgift.

Eksport er godt og
tilskud ikke at foragte.

På dette tidspunkt blev direktør E. Dobel Madsen valgt til formand for Foreningen af danske Korneksportører og deltog herefter med sin egen og øvrige branchebestyrelser i de principielle forhandlinger med Dispositionsfonden og repræsenterede branchen ved de løbende møder, hvor nødvendige tilskud for gennemførelse af foreliggende eksportmuligheder blev forhandlet. De indgåede aftaler sikrede landbruget faste priser ved salg af korn og ligeledes de købspriser, der var aftalt med fonden.

Forhandlingerne med Landbrugets Dispositionsfond, der havde Landbrugsraadets præsident Anders Andersen som formand og endvidere med Arne Pilegaard Larsen og Peter Jørgensen fra henholdsvis Landbo- og Husmandsforeningerne, fik indtil dansk medlemskab af EF i 1973 helt afgørende betydning for en hensigtsmæssig afsætning af kornoverskuddet, så rimelige afregningsvilkår kunne sikres.

Det må nok betegnes som enestående, at det i flere år var muligt for landbrug og kornhandel at indgå frivillige aftaler, der omfattede omsætning af korn for op mod to mia. kr. på årsbasis.

Dispositionsfondens
fortjenester.

Det videre sigte med Dispositionsfondens støttepolitik var ikke blot at fastholde, men også at udbygge landbrugets produktionsevne. Målet var effektivt at kunne udnytte de fordele, som de langt gunstigere afsætningsmuligheder ved den forventede optagelse i EF ville betyde for dansk landbrug og det øvrige erhvervsliv.

Danmarks medlemskab af EFTA medførte nemlig forringede afsætningsmuligheder for danske landbrugsvarer til EF og en skærpelse af konkurrencen til andre aftagerlande, der nød fordel af subsidieret eksport fra fællesmarkeds-landene.

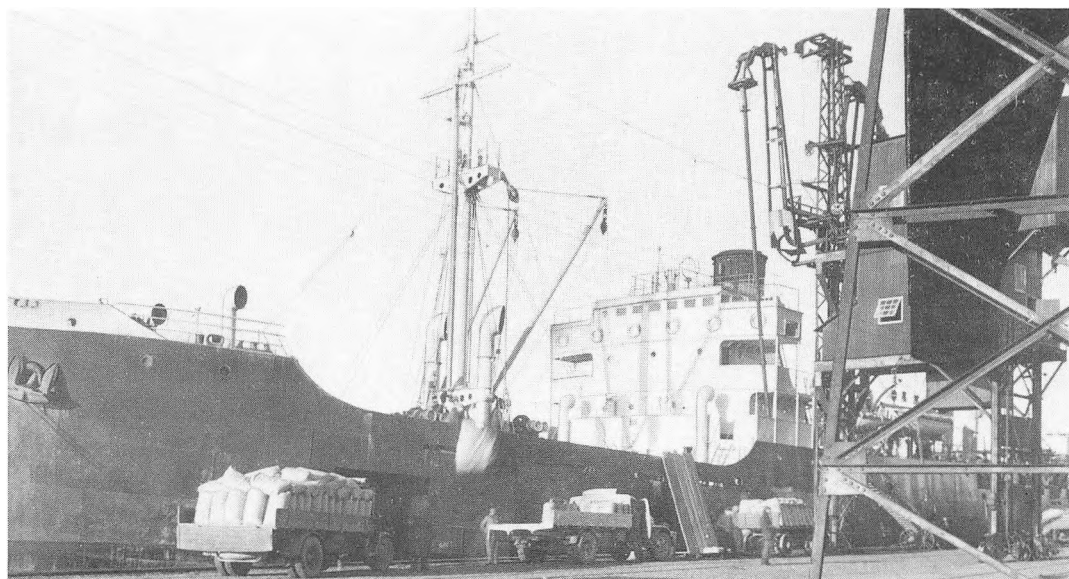
Dansk tilslutning til EF sammen med UK gav derfor løfter om øgede eksportmuligheder for danske landbrugsvarer. De nødvendige kontanttilskud fra Statskassen til Landbrugets Dispositionsfond blev derfor bevilget for at udnytte foreliggende eksportmuligheder og opretholde størst mulig produktion indtil forventet dansk medlemskab af EF.

Nye rokeringer.

Direktør Kaj Møller rejste i december 1970 til foderstoffirmaet Peder P. Hedegaard & Søn i Nørresundby, hvor han tiltrådte stillingen som administrerende direktør.

Dette gav anledning til nogle rokeringer hos ANCO. Manfred Nielsen fik nu som prokurist ansvaret for afviklingen af såvel inden- som udenlandske kontrakter, og disponent Fritz Hansen overtog sædekornsafdelingen.

Lastning af maltbyg.

Lidt om godt sædekorn, maltbyg og foderkorn

Hatten af for det gode sædekorn.

I Danmark, hvor kornarealet dækker omkring 70 procent af landbrugsarealet mod 10-40 procent i det øvrige Europa, har sædekorn altid været omfattet med en særlig interesse.

Den høje prioritering af første klasses udsæd blev yderligere styrket ved gennemførelsen af Sædekornsordningen af 1969, som hurtigt fik tilslutning fra hele branchen. Der skabtes hermed klare bestemmelser og retningslinier for formering, fremavl og omsætning. Disse retningslinier videreførtes med introduktionen af EF's sædekornsordning i 1976, som i princippet følger den danske ordning. Denne særlige indsats for at fremme sædekornets kvalitet har betydet en udskiftningsfrekvens på omkring 90 i landbruget. Hertil har den stadige fremkomst af nye højtydende sorter samtidig bidraget.

Men forventningerne efter krigen om at blive Europas sædekornsleverandør gik ikke i opfyldelse trods lovende eksporttal i det efterfølgende ti-år.

Det lykkedes nemlig relativt hurtigt for det øvrige Europa – også Irland, hvortil DSK havde den største eksport – selv at opbygge systemer til sikring af høj kvalitet af egen avl. Hertil kommer naturligvis et sortsmønster, der afviger fra det danske.

Derimod har Danmark kunnet fastholde sin position som en af hovedleverandørerne af maltbyg til det europæiske marked. Årsagen hertil er sorter, som takket være en betydelig forædlerindsats har kunnet opvise efterspurgte egenskaber – både dyrkningsmæssigt og hvad egnethed som maltbyg angår.

Et vigtigt punkt for dansk kornavl – ikke blot for byg, men også for hvede, er skismaet mellem krav om udbytte og ønske om kvalitet.

Bare frem med maltbyggen.

For bygs vedkommende har forædlerne indtil nu kunnet stille sorter med gode maltningsegenskaber til rådighed, der udbyttmæssigt har kunnet måle sig med de bedste foderkornssorter af vårbyg. Dermed har det været muligt at udnytte eksportmulighederne for maltbyg.

Med den dominerende avl i det øvrige EF af vinterbyg, som heldigvis for os ikke er velanskrevet som maltbyg

blandt maltere, åbner der sig muligheder for en væsentlig udvidelse af eksporten, som landbruget og kornhandelen forhåbentlig vil kunne udnytte. – Hvis blot ikke de kontinentale maltere værner sig til at anvende egen vinterbyg.

En ny situation vil dog kunne opstå, idet den vesttyske indlemmelse af Østtyskland og øvrige øststats frigørelse kunne medføre en eksportrettet dyrkning af maltbyg.

Kornavlens største aftager var og er dog svineproduktionen. En begivenhed i forbindelse med svineavlen skal derfor nævnes her.

Ikke alt nyt
er velhørt!

Professor Hjalmar Clausen fremsatte på et møde i september 1970 i Maribo en for mange svineavlere chokerende udtalelse om, at man kunne søge at forbedre den danske landrace muligheder ved krydsning med andre racer, i første række Yorkshire. Dermed ville man på én gang opnå større kuld og stærkere grise, uden at det gik ud over slagte kvaliteten. Dette var næsten rent kætteri over for den hidtil så fredhellige landrace – oven i købet fremført af den danske landrace mangeårige forsvarer – samme Hjalmar Clausen!

*Kornpakhus i Nysted-
afdelingen.*

Produktionen lægges om

Produktionsstrukturen i landbruget havde allerede længe før 1970'erne været under omlægning. Kvægløst landbrug blev i mange tilfælde svaret på de stigende omkostninger i husdyrbruget. Den reducerede grovfoderproduktion blev i mange tilfælde erstattet af øget kornavl.

Afsætningsvanskelighederne og de dermed faldende priser udløste i landbruget overvejelser om produktionsstyring eller fri markedsøkonomi.

Med muligheden for medlemskab af Fællesmarkedet sejrede ønsket om fri produktionsmulighed understøttet af en fremsynet indsats fra Dispositionsfonden. Den bragte de 134.000 landbrugsbedrifter og tilknyttede virksomheder økonomisk igennem vanskelighederne indtil folkeafstemningen den 2. oktober 1972, der som bekendt resulterede i Danmarks medlemskab af EF.

Derefter trådte EF's markedsordninger i kraft for Danmark den 1. februar 1973, og en ny skelsættende epoke i landbrugets historie indledtes.

EF-ordningerne er et gigantisk stykke planøkonomi med udvikling af et bureaukrati af en hidtil ukendt størrelsesorden.

Planøkonomisk
frihandel
for viderekomne!

Det kan derfor siges at være et paradoks, at denne etablerede planøkonomis egentlige sigte er at skabe mulighed for kræfternes frie spil. – Med en styring af produktion og omsætning, som tilstræber effektivitet med deraf følgende specialisering og samordning – for på dette grundlag at skabe bedre vilkår for producenterne af landbrugsvarer og samtidig sikre forbrugerne fødevarer til rimelige priser. Dette er et af Romtraktatens væsentlige formål.

De relativt høje kornpriser skulle dog ikke alene opfattes som et ønske om at tilgodese de kornsælgende landbrug, men som en nødvendig regulerende faktor til styring af den animalske produktion.

Orden i tingene.

Danmarks fastsatte udgangspriser skulle i løbet af en femårsperiode tilpasses Fællesmarkedets højere prisniveau, således at fuld pristilpasning ville være opnået for alle landbrugsvarer fra den 1. januar 1978. Den var dog udlignet med 75 procent allerede det første år.

*En moderne virksomhed
kræver tilsvarende materiel.*

Det må huskes, at EF's landbrugsordninger forudsatte et totalt kornunderskud inden for EF, og endvidere at det internationale prisniveau for korn var lavere end EF's tærskelpriser. Hvis dette system forstyrres, vil der opstå vanskeligheder, ikke blot på hele kornområdet, men følgelig også for den animalske produktion.

Jorden drejer
rundt og rundt.

Som det altid har været, er kornprisen også inden for EF den krumtap, hvorefter faktisk alle landbrugsordninger drejer. Hvis den forstyrres, er resultatet enten over- eller underskudsproduktioner. Da der samtidig tilstræbes en udvikling med mere effektive brug, mens hensynet til bjergbønder og den særlige problematik omkring generationsskiftet trækker i den anden retning, forstår man, at problemerne af og til kan forekomme nærmest uløselige. Der vil derfor til enhver tid være punkter at angribe for en modstander af EF og et frit erhverv som landbruget. Men det skal ikke bortforklare, at den størst mulige sum af frihed er at hente inden for dette bundne system – hvor selvmodsigende det end måtte lyde.

For kornhøsten 1972 blev kornaftalens priser reguleret med kr. 10,00 pr. 100 kg, hvormed man søgte at tilpasse priserne til det forventede prisniveau efter 1. februar 1973 og høståret ud. Og det kom stort set til at holde stik.

Så skal man
høre det med!

Med et uventet højt internationalt prisniveau for korn blev de hjemlige priser for høsten 1973 for byg og havre højere end tærskelpriserne. Med tilsvarende prisforhold i det øvrige EF bortfaldt såvel importafgifter som udligningsbe-
løb for hele korngruppen.

For at udligne forskellen mellem Fællesmarkedsprisen og den højere internationale kornpris indførte EF-Kommissionen eksportafgifter for at hindre eksport til tredje-
lande og dermed undgå en eventuel senere import.

Baggrunden for det internationalt høje prisniveau var dels misvækståret 1972 i Rusland og Kina, som betød store kornindkøb fra USA og Canada, og dels oliekrisen.

Oliekrisen, der
blev permanent!

Oliekrisen, som satte ind i slutningen af 1973, fik hurtigt priserne på praktisk taget alle råstofmarkeder til at stige, og oliepenge eller såkaldte petrodollars kastede sig hurtigt over varemarkederne med kraftige stigninger på varebør-
serne til følge.

Travlhed i høstens tid.

For kornets vedkommende gav dette anledning til, at internationale huse interesserede sig for dansk korn som dækningskøb for andre engagementer. På denne måde fik dansk kornhandel skabt afsætning for både hvede og maltbyg og også for ret store poster foderbyg allerede fra høsten 1974. Denne eksport skabte grundlag for gode priser og gav en kærkommen støtte til en anstrengt likviditet.

Skønt!

Høståret 1974 blev i øvrigt indledt usædvanligt med april som årets mest solrige og tørre måned. Det gav løfter om den rekorthøst, der var i vente. Og det blev den indtil da største høst nogensinde med et samlet kornudbytte på 7,3 mio. tons – efterfulgt af den hidtil største eksport af korn! Mod en normal totaleksport af korn på omkring 300.000 tons lykkedes det af 1974-høsten at eksportere over en mio. tons. Heraf tegnede byg sig alene for ca. 800.000 tons.

Markedet reagerede med købspriser fra august 1974 til december pr. 100 kg

fra kr. 70,00 til kr. 84,50 for byg

og fra kr. 76,00 til kr. 81,50 for hvede.

Ændringer i ledelsen af ANCO

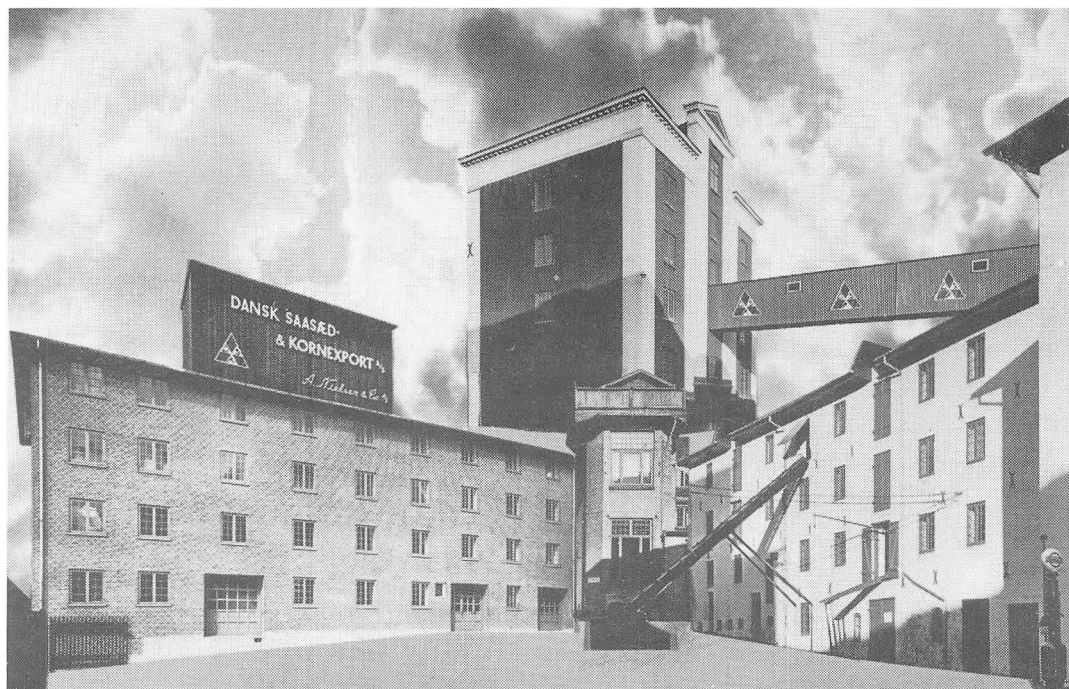
Med det sunde grundlag udviklede samhandelen med såvel landbrug som engros- og eksportmæssigt sig særdeles tilfredsstillende for både ANCO og KFK, idet begge parter havde meget at tilbyde hinanden.

Direktør E. Dobel Madsen tiltrådte den 1. marts 1976 posten som direktør for DAKOFO – Danske Korn- og Foderstof- Im- og Eksportørers Fællesorganisation. Herefter blev direktør Arne Juhl Olsen, der i 1974 var blevet tilknyttet direktionen i ANCO, enedirektør.

Udbygning
i større stil.

Tiden stillede øgede krav om lagerplads i takt med en større kornhøst og voksende kornoverskud, som også EF's interventionslagre havde stigende behov for at kunne huse.

Den stærkt stigende omsætning i Lollands Korn havde allerede nødvendiggjort en udvidelse af lagerforholdene med et stort pakhús, og i Nykøbing tog Juhl Olsen fat med

*Nyd synet – det er snart forbi
med det meste.*

det omfattende pakhuskompleks, der stod færdigt på den opfyldte inderhavn i 1980.

I 1981 flyttede Nysted-filialen til det for landbruget mere centralt beliggende Kettinge, hvor en ny moderne virksomhed var indrettet.

På Møn oprettedes ligeledes i 1981 en ny afdeling på Koster Vig med alle faciliteter til kornmodtagelse.

Hertil kom de forretninger, som ANCO havde overtaget i 1983: Agersted & Skou A/S, Ringsted, Østsjællands Korn, Køge (der siden er flyttet til en nyopført virksomhed i Hårlev) og KFK Korsør, der drives som ANCO-afdeling. I 1985 etablerede ANCO endvidere afdelingen i Ubby.

Selskabets første afdeling på Sjælland, Anton Petersen A/S, Præstø, er for nylig flyttet ind i en ny topmoderne virksomhed i Bårse.

Forinden havde Juhl Olsen fået foretaget en tiltrængt modernisering af hovedkontoret med nye kontorer og en mødesal med alt teknisk udstyr. Også gårdspladsen blev omlagt med parkeringspladser for kunder og med en imponerende tidssvarende indgang fra gården til alle kontorer.

Problemer med stigende produktion

Overskud er ellers ikke til at kimse ad.

Overskudsproblemerne begyndte allerede at melde sig i midten af 1970'erne, og i forbindelse med Kommissionens forslag til landbrugspriser for 1978 var EF's landbrugskommissær Finn Gundelach straks kommet i modvind til trods for, eller måske netop på grund af, at han mere klart end nogen anden havde givet udtryk for, at der måtte findes løsninger på overskudsproblemerne, også selv om interventionssystemet, der ellers blev betragtet som en hellig ko, kunne blive berørt. Alternativet måtte frygtes at blive en direkte styring af produktionen med kvotering for hvert enkelt medlemsland. Hermed ville den bærende idé om, at produktionen skal finde sted, hvor den kan gennemføres billigst og mest hensigtsmæssigt, gå tabt.

I de følgende år var kornudbyttet stærkt svingende, men med en opadgående tendens, så kornhøsten i slutningen af 1980'erne kom op i nærheden af ni mio. tons.

*Bogholderiet, Langgade
i Nykøbing F.*

Det er svært –
det her!

Når EF's kornpolitik samtidig måtte tage højde for, at verdensmarkedspriserne på ét tidspunkt var højere end EF's kornpriser, og at disse senere kunne være dobbelt så høje som det internationale prisniveau, at en effektiv styring af importen af kornsubstitutter var uigennemførlig, at valutaforholdene og inflationen var uberegnelige faktorer, samt at produktionsforhold etc. kunne være vidt forskellige fra medlemsland til medlemsland – ja, så måtte det stå klart, at et fast mønster til løsning af de mange også akutte problemer ville være utopisk.

Det bar de skiftende markedsordninger da også præg af, indtil Kommissionen mente at have fundet en løsning, hvorefter såvel producenter som forbrugere, men også hele den europæiske integration kunne og skulle beskyttes, ved at gøre producenterne delvis økonomisk ansvarlige for afsætningen af den del af produktionen, der oversteg en aftalt mængde. Dette var introduktionen til den berygtede medansvarsafgift for korn, der siden har plaget landbruget og kornhandelen. Den baseredes på følgende tal:

Den totale kornhøst inkl. majs udgjorde ved Danmarks indtræden i EF

(»De Ni«)	i 1973: 106 mio. tons
og inkl. Grækenland	
(»De Ti«)	i 1983: 123 mio. tons
med rekordhøsten	i 1984: 151 mio. tons
og inkl. Spanien og Portugal	
(»De Tolv«)	i 1985: 160 mio. tons
for i slutningen af 1980'erne	
at overstige grænsen for	
beregning af medansvarsafgift,	
nu ansat til	ca. 160 mio. tons

En fortsættelse af denne udvikling vil i løbet af et kortere åremål kunne føre til opsamlede overskudsbeholdninger på op mod 80-100 mio. tons, som der ikke vil være afsætning for, plads til eller finansieringsmuligheder for.

Morgenmøde.

De nye markedsordninger for landbrugsvarer

EF's landbrugspolitik bliver i dag mere end nogensinde kritiseret fra alle verdenshjørner. Det skyldes dels den aktuelle situation med meget store overskudslagre af landbrugsvarer, dels GATT-forhandlingerne om en friere verdenshandel, som USA går stærkt i brechen for.

Kritikken af EF's landbrugspolitik.

USA har gennem den sidste halve snes år kritiseret EF's restitutionspolitik. Hovedanklagen mod EF på kornområdet har været, at det høje interne prisniveau i Fællesskabet fører til en stadigt stigende overproduktion, og at EF ved hjælp af store eksporttilskud søger at tilkæmpe sig større markedsandele med henblik på at få overskudsproduktionen afsat.

EF gør heroverfor gældende, at prispolitikken i Fællesskabet er et internt anliggende, og at man forbeholder sig ret til at sikre producenterne en rimelig aflønning. EF har heller ikke øget sin andel af verdensmarkedet, men har blot taget en rimelig del af et stigende marked.

USA har givet udtryk for, at man vil tage nødvendige midler som favorable eksportkreditter og eksportsubsidier i anvendelse, såfremt rimelige forhandlingsresultater ikke kan opnås. Hertil har Kommissionen erklæret, at EF har til hensigt at foretage en gradvis tilnærmelse af EF's kornpriser til priserne i de vigtigste eksportørlande.

For at undgå en regulær handelskrig har størrelsen af EF's pristilpasning for korn været et forhandlingsspørgsmål mellem USA og EF gennem årene og tilspidises nu under GATT-forhandlingerne – den såkaldte Uruguay-runde.

De irere er nu
ikke altid nemme!

Det reformforslag, som EF's landbrugskommissær, ireren Ray MacSharry fremsatte i vinter 1991, tager afstand fra det hidtil gældende system, som hævdes at være en direkte præmiering af den størst mulige produktion, hvorefter 20 procent af landmændene opnår 80 procent af EF's landbrugsstøtte. I stedet foreslår MacSharry, at støtten skal gives til det enkelte landbrug og ikke til dets produktion. Rent praktisk vil EF's landbrugsstøtte herefter skulle omlægges, så tilskuddene skæres ned for de store landbrug, mens de små bevarer deres. Desuden vil EF »præmiere« de landmænd, der bevarer miljøet ved en økologisk produktion.

Fremme ved stregen.

Landboforeningerne mener generelt, at det stærkt udskældte reformforslag fra landbrugskommissæren, der kan betyde, at danske landmænd vil miste knap en fjerdedel af deres netto-indtjening, er indviklet og bureaukratisk og vil kræve alt for megen kontrol af den enkelte landmand. Men løsningen kan da også blive en ganske anden, idet de europæiske landmænd nu er parate til at begrænse produktionen af overskudsprodukter i EF i erkendelse af, at EF's prisgarantier ikke kan gælde for ubegrænsede mængder. Men den ny verdensudvikling, der er i fuld gang, vil også sætte sit præg på den revision af landbrugsordningerne, som nu må forventes efter USA's seneste indrømmelser for at bringe GATT-aftalen i hus.

Som det fremgår, har de nu passerende 200 år ikke kunnet løse alle landbrugets problemer. Men det må have været spændende år med en på alle områder næsten utrolig udvikling, som helt givet vil fortsætte til gavn og glæde, men sikkert også iblandet megen bekymring for de kommende generationer af landmænd.

A. Nielsen & Co.'s ledelse

fra starten i 1791

til 200 års jubilæet i 1991

Købmand Rasmus Frandsen

Født i 1756. Blev i 1791 gift med Anna Margrete Thuesen, datter af Ole Hansen Thuesen, som var den mest betydelige forretningsmand i Nykøbing F. Grundlagde i 1791 det senere A. Nielsen & Co. Rasmus Frandsen døde i 1798, 42 år gammel.

Købmand Reimer Schultz

Født i Maribo i 1774 og uddannet hos agent Hencheldey i Nykøbing F. Blev i 1799 gift med Rasmus Frandsens enke. Løste selvstændigt borgerskab i 1800 og overtog dermed virksomheden. Stadthauptmand, borgerrepræsentant og endelig kancelliråd. Endvidere svensk-norsk konsul og Ridder af Dannebrog. Døde i 1857, 83 år gammel.

Købmand Edward Benzon

Søn af agent Lorentz Jacob Benzon, som drev købmandsforretning i Stubbekøbing. Overtog firmaet den 1. januar 1843. Svensk-norsk konsul og medlem af byrådet. Døde i 1875.

Købmand Niels Nicolai Nielsen

Født i Nykøbing F. i 1850. Lærte handel hos agent Benzon i Stubbekøbing. Var i en kort periode etableret som agent i Nakskov, før han i 1875 kom til Nykøbing som bestyrer af forretningen for enkefru Benzon. Overtog efter fru Benzons død i 1885 den del af forretningen, der handlede med korn, foderstoffer, trælast og kul, og forretningen antog

navnet N. NIELSEN. Svensk-norsk konsul og nederlandsk vicekonsul. I en årrække medlem af byrådet. Tog initiativet til oprettelsen af Nykøbing F.'s Handelsskole og var den drivende kraft ved skolens start og dens trofaste støtte i de første vanskelige år. Døde i september 1898, 48 år gammel.

Direktør Aage Nielsen

Niels Nicolai Nielsens ældste søn. Købmandsuddannet i Holbæk og København. To år hos H. Pontoppidan & Co. i Hamburg. To år i en kornforretning i New York. Direktør 1905 for korn- og foderstofforretningen $\frac{1}{2}$ A. Nielsen & Co. Svensk konsul. Døde ved et tragisk ulykkestilfælde på en sejltur med sin motorbåd til Cuxhafen i 1922.

Direktør Poul Nielsen

Niels Nicolai Nielsens yngste søn. Læreår i Hamburg og New York. Tiltrådte i 1912 firmaet som prokurist. Fra 1915 ejer af selskabet (interessentskab) sammen med Aage Nielsen. Svensk konsul. Fratrådte ved firmaets likvidation i 1931.

Direktør Axel Henriksen

Født den 14. juli 1898 på Femø. Ansat som lærling i A. Nielsen & Co. $\frac{1}{2}$ 1. august 1914 (dagen for første verdenskrigs udbrud). Videreuddannet i korn- og foderstofforretninger i New York og Kansas City. Prokurist efter Aage Nielsens død. Bestyrer i de tre år, likvidationen af firmaet varede. Fra 1934 til 1964 administrerende direktør i A. Nielsen & Co. $\frac{1}{2}$. Oprettede hørskætteriet i 1941. Formand for AN-CO's bestyrelse efter KFK's overtagelse af hele aktiekapitalen i 1963. Medlem af bestyrelsen for Sammenslutningen af Danske Sortsejere af Korn. Medlem af Frøkontrolkommissionen. Norsk konsul, R.p.p. samt udenlandsk orden N.St.O.3'. Formand i bestyrelsen for $\frac{1}{2}$ Dansk Frøhandel (Trifolium-Silo), E. Danielsen & Larsen $\frac{1}{2}$, Foreningen af Danske Korneksportører, Landbrugsministeriets Korn-

eksportudvalg, Foreningen af Korn- og Foderstofimportører i Sjælland og Lolland-Falsters Stifter. Medlem af bestyrelsen for $\frac{1}{2}$ Dansk Frø- & Siloselskab, Den Københavnske Sø-Assurance-Forening Lmt., Nykøbing F. Handelsstandsforening, Foreningen af Arbejdsgivere ved Nykøbing F. havn, O. Nielsen & Dehn $\frac{1}{2}$, F. Lütken Frigast & Co., Danske Korn- og Foderstof-Importørers Fællesorganisation. Medlem af Københavns Bedømmelses- og Voldgiftsudvalg for Korn og Foderstofhandelen, Frøkontrollens Bedømmelsesudvalg og Kornnævnet. Trak sig tilbage som direktør i 1964 efter 50 år i firmaet, heraf de 30 som administrerende direktør. Døde den 16. april 1982.

Direktør Holger Larsen

Født i 1912 i Nakskov. I lære hos K. Juby Smith i Nakskov 1927. Derefter i lære og videre uddannelse hos $\frac{1}{2}$ Nielsen & Smith, København fra 1928 til 1938. Ansat som disponent i ANCO i 1938, udnævnt til prokurist i 1941 og til direktør i 1953. Administrerende direktør i Aktieselskabet Korn- og Foderstof Kompagniet fra juni 1956. Bestyrelsesformand for forskellige KFK-selskaber, medlem af bestyrelsen for Forenede Assurandører $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{2}$ Trifolium Frø, Assurance-Compagniet Baltica $\frac{1}{2}$, Foreningen af danske Korn-Exportører og Danske Korn- og Foderstof-Importørers Fællesorganisation. Medlem af Københavns Bedømmelses- og Voldgifts-Udvalg. Formand for bestyrelsen for Foreningen af Korn- og Foderstof-Importører i Jylland og Fyn. Norsk vicekonsul. Døde i september 1970.

Direktør E. Dobel Madsen

Udlært i firmaet Hans K. Larsen, Axelborg, der var repræsentant for det store kornfirma Bunge & Born, Buenos Aires. Ved Danmarks besættelse ansat i Centralkontoret for Indkøb af Korn og Foderstoffer. I 1942 ansat i ANCO's sædekornsafdeling. I 1953 prokurist. Medlem af A. Nielsen & Co.'s direktion fra november 1963. Formand for Foreningen af danske Korneksportører. Medlem af DAKOFO's

bestyrelse fra starten i 1974. Formand for Foreningen af Danske Korn- og Foderstof-Importører i Sjælland og Lolland-Falsters Stifter. Medlem af bestyrelsen for Sammenlutningen af Danske Sortsejere af Korn. Beskikket medlem af Frøkontrolkommissionen og dennes Kontaktudvalg samt af Bedømmelsesudvalget for Sædekorn. Medlem af Københavns Bedømmelses- og Voldgiftsudvalg for Korn- og Foderstofhandelen. Som repræsentant for DAKOFO medlem af Landbrugsministeriets Udvalg vedrørende Det europæiske økonomiske Fællesskabs Landbrugspolitik og af Mæglerkommissionen, Miljøankenævnet samt medlem af Grosserer-Societetets Repræsentantskab og af Komiteen. Indtil 1976 norsk konsul. Efter 33 år i ANCO tiltrådte han stillingen som direktør for DAKOFO den 1. marts 1976. Efter 11 år i DAKOFO på pension i 1987. Ridder af Dannebrog.

Direktør Kaj Møller

Prokurist med ansvaret for indkøb og salg af oliekgager og foderblandinger i Petersen & Jensen A/s, Svendborg. Her havde han desuden skaffet sig kendskab til omsætningen af maltbyg og sædekorn og var herudover særdeles regnskabskyndig. Meddirektør i ANCO februar 1964. Administrerende direktør for Peder P. Hedegaard A/s december 1970. Trak sig tilbage fra direktørposten 1988.

Direktør Arne Juhl Olsen

Født på Falster, uddannet på Lolland, ansat i Lollands Korn 1961 og udnævnt til disponent i 1963. Direktør 1966 i Lollands Korn. I 1974 medlem af ANCO's direktion. Administrerende direktør i 1976. Samme år norsk konsul. Medlem af bestyrelsen for DAKOFO og af Københavns Bedømmelses- og Voldgiftsudvalg for Korn- og Foderstofhandelen og endvidere af Foreningen af Arbejdsgivere i Nykøbing F., Nykøbing F. Handelsstandsforening, herunder Nykøbing F. Handelsskoles bestyrelse, Nykøbing F. Kommunes Havneudvalg og Tilsynsrådet for Den Danske Bank.

Kilder

K. Hansen:

Det danske landbrugs historie.

Claus Bjørn:

Det danske landbrugs historie II.

Erik Helmer Pedersen:

Det danske landbrugs historie 1914-1988.

Det kgl. danske Landhusholdningsselskab:

For fædrelandets bedre flør.

Baron P. Bertouch-Lehn:

Det Classenske Fideicommis.

Ib Gejl og Christian R. Jansen:

Korn, Købmænd & Kornkompagni.

Svend Jørgensen:

Bag Diger og Hegn. – Lolland Falsters Hjemstavnsbog I.

Else-Marie Boyhus:

Lolland-Falster. En historisk billedbog.

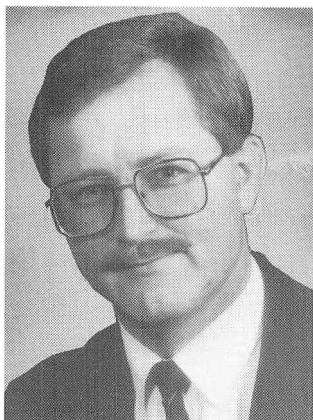
Statens Kornkontor:

De danske Kornordninger 1933-46.

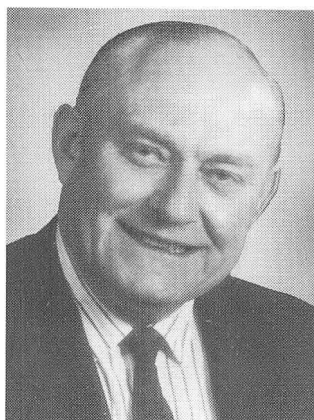
Anders Munk Jensen og Jesper Strandskov:

EF's landbrugspolitik – funktion og virkninger.

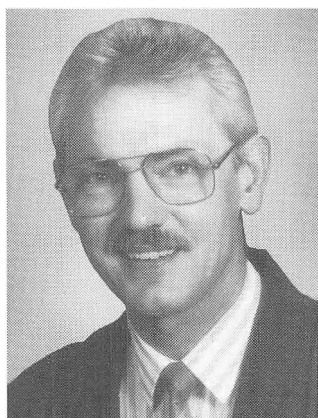
Diverse lokale publikationer.

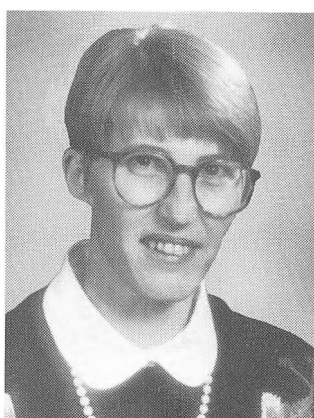
Fritz Hansen
Underdirektør

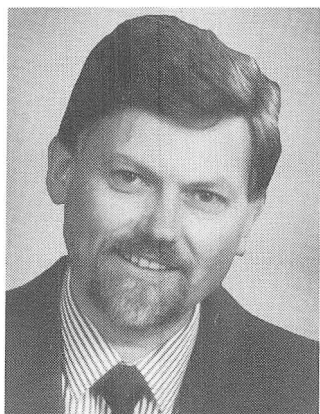
Manfred Nielsen
Prokurist

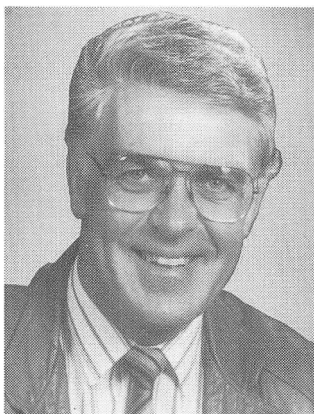
Ole Rasmussen
Regnskabschef

Laila Nielsen
Bogholder

Erling Møller Petersen
Disponent

Henning Madsen
Salgsfuldmægtig

A. Nielsen & Co.

– Før, nu og i fremtiden

Af direktør A. Juhl Olsen.

A. Nielsen & Co. Ås, der den 24. december 1991 fylder 200 år, har siden virksomhedens start været en anerkendt og stabil aftager fra og leverandør til landbruget.

I 1963 blev A. Nielsen & Co. Ås optaget i KFK-koncernen. ANCO er et af de største selskaber i koncernen med sine 12 afdelinger fordelt på Sjælland, Lolland-Falster og Møn med i alt 170 medarbejdere.

Siden 1970'erne er ANCO's omsætning øget fra 190.000 tons til 510.000 tons. Den totale omsætning udgør i dag en milliard kr.

Varesortimentet omfatter hovedgrupperne korn, såsæd, foderstoffer, gødning, plantebeskyttelsesmidler og olieprodukter.

*Direktør A. Juhl Olsen,
Nykøbing F. fanget i et stille
øjeblik.*

Ekspansion

ANCO har inden for de seneste 15 år oplevet en stor ekspansion. Virksomheden betjener i dag ca. 8.000 landmandskunder på Lolland-Falster, Sjælland og Møn samt en række olie kunder uden for landbruget.

Efter tilslutningen til EF i 1972 kom der for alvor gang i den teknologiske udvikling i såvel landbruget som grov varebranchen. Landbruget begyndte at stille større krav til grovarevirksomhederne, og ANCO gennemførte gennem 1970'erne og 1980'erne en omfattende modernisering og udvidelse af faciliteterne i samtlige afdelinger. I samme periode opførte virksomheden fem helt nye afdelinger.

De samlede investeringer igennem de seneste 15 år beløber sig til 290 mio. kr. Det er et betydeligt beløb, men formålet med investeringerne er blevet opfyldt. Firmaet fremtræder i dag med moderne anlæg, som imødekommer tidens krav og den videre udvikling i landbruget og sætter os i stand til at udvikle vores position på såvel hjemme- som eksportmarkedet. Investeringerne betyder endvidere, at vi har fået en rationel driftsform med et minimum af driftsomkostninger.

På rad og række er det tekniske udstyr stillet frem.

Ja – så mange er der – det gælder både biler og »mænd«.

Det indre Marked

Forandringerne vil fortsætte i de kommende år. Vi nærmer os med raske skridt datoen for Det indre Marked – den 1. januar 1993 – og har altså netop et år til at ruste os til et stort marked med åbne grænser for varer, tjenesteydelser, kapital og arbejdskraft.

Vi vil komme til at opleve større forandringer end nogensinde før både i landbruget og i landbrugets servicevirksomheder. Sammenlægningerne i landbruget vil forstærkes, og grovarebranchen vil blive nødsaget til at gennemføre rationaliseringer med færre afdelinger for at kunne fastholde konkurrenceevnen.

Udbygning af havnefaciliteter

Et af de områder, grovarebranchen med fordel kan sætte ind på for at opnå den mest effektive drift, er en udbygning af terminaler og tørringsanlæg i afskibningshavne med mindst 12 meters dybgang. Disse havne vil på længere sigt

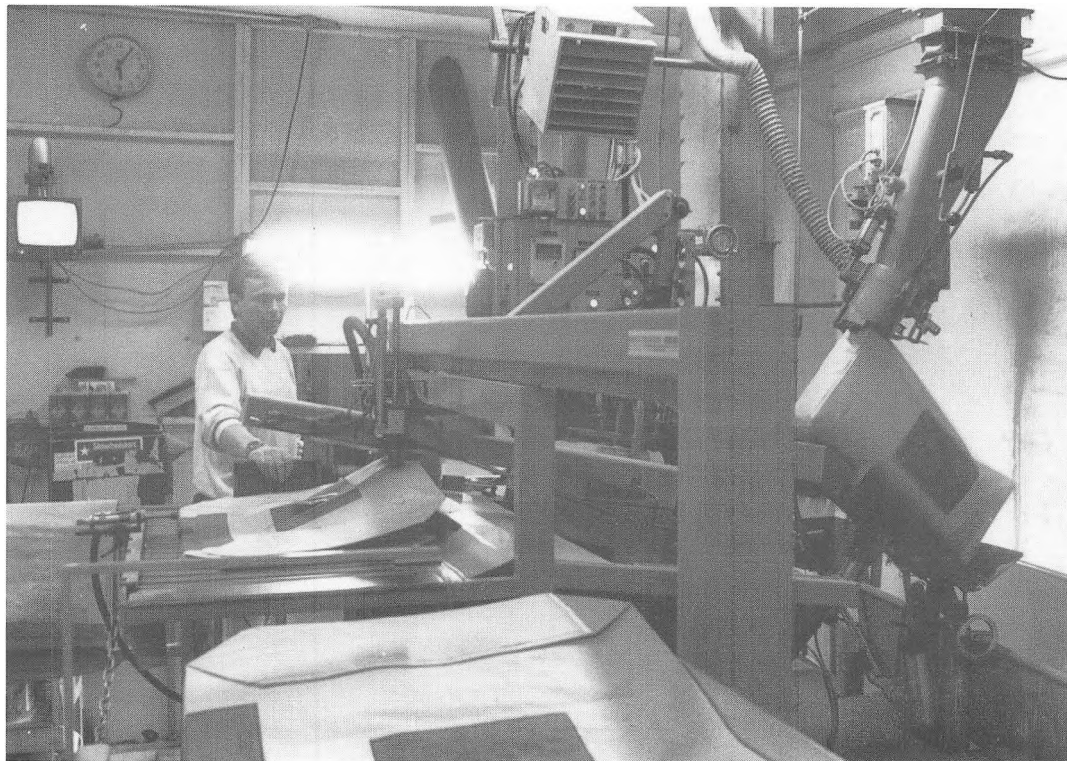
blive afladehavne for den danske korneksport. I ANCO arbejder vi således på etablering af en terminal i Korsør. Når den nye terminal er klar, kan kornet transporteres direkte fra producenterne og på afladestedet gøres klar til eksport. Det medfører de lavest mulige transportomkostninger og en rationel drift.

Effektivt landbrug

Den danske fødevarersektor har en fundamental betydning for den økonomiske og industrielle udvikling. En krise i denne sektor rammer derfor samfundsøkonomien hårdt og langvarigt. Vi bør derfor på tærsklen til Det indre Marked sætte alle kræfter ind på at sikre denne sektor de bedst mulige vilkår.

Vi har i Danmark et dygtigt og effektivt landbrug med et udbytniveau, der ligger betydeligt over det europæiske gennemsnit og langt over gennemsnittet på verdensmarkedet.

Mere moderne teknik fra virksomheden.

Kornhøsten 1991

Af direktør A. Juhl Olsen.

Høsten 1991 blev en god middelhøst. Det var svigtende udbytter i hveden, som var en væsentlig årsag til, at høstresultatet blev 7,6 procent mindre end høsten 1990.

De øvrige afgrøder som ærter, vinter- og vårraps var ligeledes skuffende, og især for vinterrapsens vedkommende med en nedgang i udbyttet på op mod 25 procent i forhold til året før.

Nedgangen i udbytterne kunne hovedsageligt tilskrives de meget lave temperaturer i foråret. Vinterrapsen især led under den nattefrost, der visse steder i landet forekom helt ind i blomstringstiden.

Kvalitetsmæssigt betragtes årets høst som god. Maltbyggen lå med et proteinindhold mellem 10 og 11 procent og opfyldte dermed et af de væsentligste krav, som bryggerierne blandt andet fordrer af en god råvare.

I de øvrige EF-lande var der tilsvarende pæne udbytter og gode kvaliteter. Danmark stod med et kornoverskud på tre mio. tons, som man efterhånden gik i gang med at placere i et marked præget af overskud.

Kornhøsten i EF – 1991 I EF vurderes kornhøsten til 180 mio. tons. Det er en stigning på ca. ti mio. tons, og tendensen med mindre arealer og større produktion er således fortsat.

Forbruget i EF er på 140 mio. tons korn. De overskydende 40 mio. tons skal eksporteres eller interveneres.

Med en forventet eksport på 30 mio. tons, bliver det nødvendigt at oplægge ti mio. tons på intervention.

Maltbyg i Danmark

Af direktør A. Juhl Olsen.

Trods en stærk nedgang i byg-arealerne i de senere år har maltbyg-arealerne i samme periode været stigende. Det er en udvikling, der skal ses i lyset af udviklingen andre steder i Europa – specielt i Tyskland, men også i Frankrig og England, hvor udviklingen har været lige modsat. I disse lande har de økonomiske udbytter ved dyrkning af maltbyg ikke kunnet klare sig i forhold til vinterbyg. Det skyldes først og fremmest, at dyrkningssikkerheden og udbytteneiveauet for vinterbyg på grund af det mildere klima i disse områder er større end i Danmark.

Tyskland største importør

Tyskland er det store marked for dansk maltbyg. For at forbedre og udbygge maltbygmarkedet kræves det først og fremmest, at vi leverer anerkendte maltbygsorter, der er i stand til at opfylde alle de strenge betingelser, der stilles til en maltbygproduktion. Eksportøren må behandle maltbyggen omhyggeligt og skal straks efter modtagelsen nedtørre og oprense varen. Det sikrer samtidig, at maltbyggen holdes fri for lagersvampe.

På dette område har ANCO i 1991 investeret i avancerede maltbygrenserier, der med fuldautomatiske prøveudtagninger sikrer en kontinuerlig kontrol af maltbyggen.

ANCO's maltbygekseport har i de seneste år andraget 125-140.000 tons om året. Heraf er de 80 procent solgt til det tyske marked.

Lollands Korn A/s, Nakskov

*Afdelingens daglige
leder er direktør
Flemming Tjelsø
Nielsen.*

Lollands Korn $\frac{1}{2}$ blev etableret i 1958, da KFK overtog $\frac{1}{2}$ Aug. Freuchen & Co., T. G. Krøyer.

Forretningen T. G. Krøyer går helt tilbage til 1843, da købmand T. G. Krøyer den 23. oktober åbnede selvstændig forretning i Nygade i Nakskov.

Købmand T. G. Krøyer havde forretningsforbindelser til Hamborg, Kiel, Lübeck og Flensborg og skabte endvidere en betragtelig eksport af hvede til bl.a. England, Belgien og Norge. Der blev på Lolland dyrket hvede i langt højere grad end i andre dele af landet.

I 1856 til op i 1870'erne var der tilknyttet et brændevinsbrænderi til forretningen.

Købmand T. G. Krøyer var også interesseret i skibsfart, og han havde flere gange anparter i skibe, bl.a. i jagten »Anette«, som forliste i 1870.

I 1880 blev T. G. Krøyers søn, H. C. Krøyer, optaget i forretningen, og i 1889 overtog han hele virksomheden. I 1899 solgte han kornhuset i Nygade til sin svoger købmand Julius Tarp.

H. C. Krøyer var en dygtig købmand, der satte sin købmandsære højt. Han elskede sin fødeby, og det faldt ham naturligt at ofre en del af sine kræfter og tid på sin by's bedste. I mere end 25 år var han således medlem af Nakskov byråd, hvor han gjorde en stor indsats for byens virksomheder. I 1909 kom hans ældste søn T. G. Krøyer, og i 1916 tillige sønnen Jens Krøyer hjem i forretningen. Begge sønner blev optaget i firmaet som indehavere i 1919.

Efter H. C. Krøyers død i 1922 overtog T. G. Krøyer og Jens Krøyer købmandsgården med magasiner og pakhus samt flere filialer, der var blevet etableret rundt omkring i landsdelen. Affødt af de vanskeligheder, som landbruget kom ud i under krigstiden, og som påvirkede handelen i korn- og foderstofafdelingen, besluttede de at opdele forretningen, således at Jens Krøyer overtog kolonialafdelingen, mens handelen med korn og foderstoffer blev overtaget af T. G. Krøyer. Herved sikredes de bedst mulige betingelser for en rentabel og økonomisk drift af forretningen.

Umiddelbart efter KFK's overtagelse af $\frac{1}{2}$ Aug. Freuchen & Co., T. G. Krøyer i 1958 blev der investeret i nye siloanlæg og pakhus i tilknytning til havnecentralen, som dengang var elektricitetsværk, og som blev overtaget af KFK.

I 1964 overtog KFK A. Nielsen & Co., Nykøbing Falster, hvorefter Lollands Korn blev fusioneret med A. Nielsen & Co. A/s. Efter fusionen fortsatte investeringerne og udbygningen af faciliteterne, således at Lollands Korn i dag har en lagerkapacitet på 65.000 tons med en betragtelig modtagelseskapacitet fordelt på ni modtagelsessteder.

A. Nielsen & Co. A/s, Rødby Havn

*Afdelingens daglige leder er
forretningsfører
Leif Henningsen.*

A. Nielsen & Co. opererer på hele Lolland-Falster, og efterhånden var der skabt grundlag for at etablere et siloanlæg på havnen i Rødby Havn. Siloen blev påbegyndt i efteråret 1965, men byggeriet blev ramt af en hård vinter, der gav store vanskeligheder med opførelsen. Anlægget blev dog klar til høsten 1966 og omfattede kontorafdeling samt siloanlæg og planlager med en samlet lagerkapacitet på 8.000 tons.

Det viste sig dog hurtigt, at anlægget blev for småt, så det blev nødvendigt at opføre yderligere et kornlager på 10.000 tons. Samtidig blev kornmodtagelsen udvidet med en modtagelseskapacitet på 200 tons i timen.

Anlægget er fortsat blevet udvidet og moderniseret i takt med udviklingen, og her op til jubilæumsåret er der etableret nyt fuldautomatisk maltbygrenseri, og tørrestationen er blevet udbygget tilsvarende.

Anlægget i Rødby Havn betjener landbruget på Sydlootland, og afskibning kan foregå i både op til 2.000 tons.

A. Nielsen & Co. A/s, Guldborg

*Afdelingens daglige leder
er forretningsfører
Jens Mikkelsen.*

Denne forretning går helt tilbage til 1905, hvor næringsbrevet blev underskrevet den 12. september. Lederen var de første mange år købmand Sophus Petersen.

Der er i årenes løb foretaget betydelige investeringer. I 1965 stod siloen færdigbygget, og samtidig blev der etableret elektronisk brovægt og nyt pakhus. Det nye kontor blev taget i brug i 1985, og dermed var alle faciliteter samlet øst for landevejen, idet den gamle bygning med kontor og pakhus vest for landevejen blev solgt fra.

Afdelingen i Guldborg, der nu råder over en kapacitet på mere end 9.000 tons i silo og pakhus, fremstår i jubilæumsåret som en moderne korn- og foderstofforretning.

A. Nielsen & Co. A/s, Kettinge

*Afdelingens daglige leder
er forretningsfører
Jens Pedersen.*

A. Nielsen & Co. i Nysted går tilbage til 1921, hvor man erhvervede en gammel købmandsgård i Adelgade 11-15. Herfra blev forretningen drevet frem til 1980, da rammerne efterhånden var blevet for snævre, og en udbygning derfor var påkrævet.

Der blev opført en ny afdeling på industri-arealerne i Kettinge med moderne faciliteter og en lagerkapacitet på 15.000 tons.

Allerede i 1984 var det nødvendigt med en ny udvidelse, og der blev opført et pakhus på 8.000 tons.

Afdelingen har en central placering på Østlolland og betjener egnens landmænd med et bredt sortiment af grovvarer. I høsten modtager afdelingen daglig 2.200 tons korn.

A. Nielsen & Co. A/s, Møn

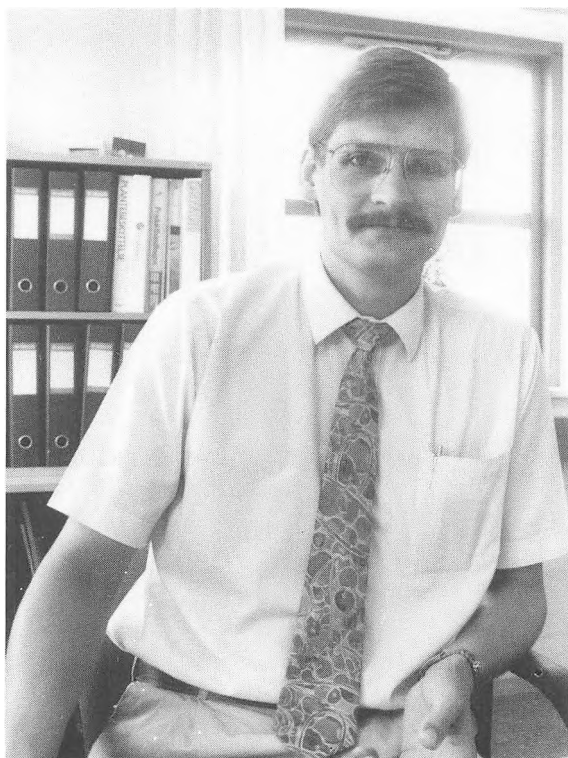
*Afdelingens daglige leder
er afdelingsleder
Arne R. Mikkelsen.*

A. Nielsen & Co. har igennem årene haft en betydelig kundekreds på Møn, og i 1981 var der basis for at etablere en selvstændig afdeling på øen, idet købmand Carøe, Stege, lukkede sin korn- og foderstofforretning. Forretningens daglige leder, Arne R. Mikkelsen, tiltrådte herefter som daglig leder af A. Nielsen & Co.'s nye afdeling på Koster Vig.

Omsætningen er siden starten øget betydeligt. Det samme gælder faciliteterne, hvor man i dag råder over en samlet lagerkapacitet på 25.000 tons og tilsvarende modtagelsesfaciliteter kombineret med tørreri og elektronisk brovægt. I høsten modtager afdelingen 2.500 tons korn om dagen.

Anton Petersen A/s, Bårse

*Afdelingens daglige leder er
direktør Henning Fogh.*

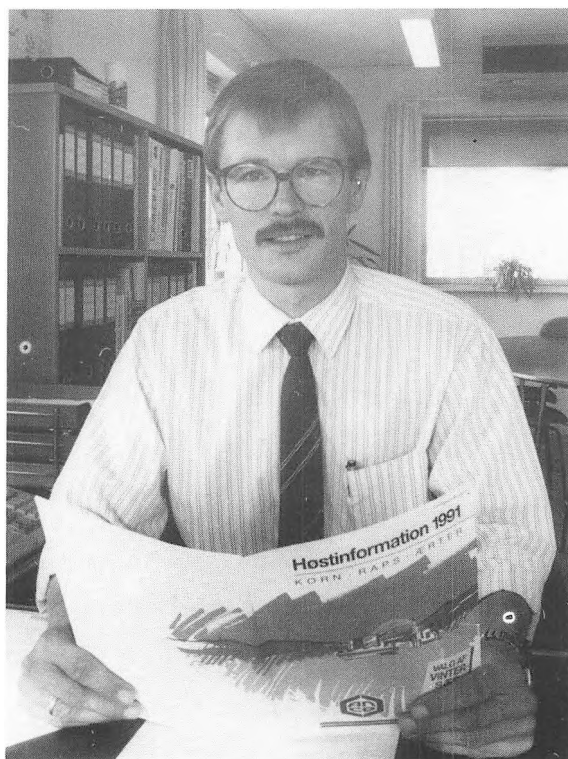

Anton Petersen & Søn i Præstø var oprindelig en købmandsgård fra 1895. I 1961 blev den solgt til Anton Petersen, og afdelingen blev flyttet til jernbanestationen, hvor nye kornfaciliteter blev etableret. De gamle pakhuse i Præstø blev solgt.

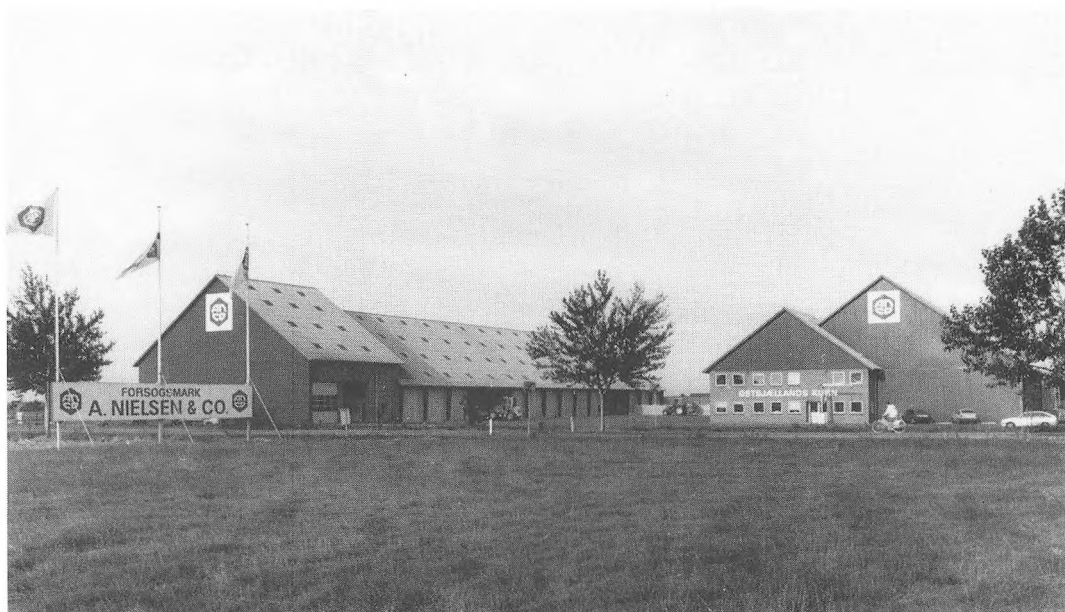
I 1966 købte KFK Anton Petersen & Søn af F. C. Carøe, og forretningen blev fusioneret med A. Nielsen & Co. & Søn i Nykøbing F.

I 1990 flyttede afdelingen til det nye industriområde i Bårse, hvor der blev opført en helt ny korn- og foderstofforretning med en lagerkapacitet på 12.000 tons korn og 4.000 tons gødning. Afdelingen har en central placering i det sydsjællandske område, og i høsten modtages daglig 2.500 tons korn.

Østsjælland's Korn A/s, Hårlev

*Afdelingens daglige leder
er forretningsfører
Palle Greiersen.*

I 1972 blev købmand A. Leisners købmandsgård overtaget af KFK og fik navnet Østsjælland's Korn $\frac{A}{S}$. Et år senere blev C. F. Petersens grovareafdeling opkøbt og lagt sammen med Østsjælland's Korn $\frac{A}{S}$.

A. Nielsen & Co. overtog Østsjælland's Korn i 1982, og i 1987 flyttede afdelingen til industri-arealerne i Hårlev, hvor der blev opført en ny afdeling med alle moderne faciliteter med en lagerkapacitet på 15.000 tons og en daglig kornindgang i høsten på 2.500 tons.

Den centrale placering har fordoblet omsætningen, og forretningen er fortsat inde i en rivende udvikling.

Der er trængsel i Hårlev ved forsøgsmarken.

A. Nielsen & Co. A/s, Korsør

*Afdelingens daglige leder
er forretningsfører
Jørgen Frederiksen.*

A. Nielsen & Co. ⁴/₅ fortsatte sin ekspansion på Sjælland, og i 1984 etablerede selskabet afdelingen på havnen i Korsør. Her havde ANCO overtaget en tidligere foderstoffabrik og opførte kontor- og lagerbygninger, ligesom der blev installeret nye industritørrerier og lasteaggregat til 250 tons i timen. Den samlede lagerkapacitet er på 15.000 tons.

Afdelingen har en hensigtsmæssig placering på havnen, hvor der kan lastes skibe op til 8.000 tons. Havnen fungerer endvidere som afskibningssted for flere af ANCO's afdelinger på Sjælland.

A. Nielsen & Co. A/s, Ubbø

*Afdelingens daglige leder
er forretningsfører
Finn Hansen.*

I 1985 købte ANCO Ubby Teglværk og gik i gang med en ombygning, således at afdelingen i dag fremtræder som en tip-top moderne korn- og foderstofforretning med en lagerkapacitet til korn og gødning på 15.000 tons.

Afdelingen er placeret i et godt planteavlsområde, og med sin gunstige beliggenhed og gode kornmodtagelse har den markeret sig stærkt i området og har haft en stærkt stigende omsætning inden for alle varegrupper.

Agersted & Skou A/s, Ringsted

*Afdelingens daglige leder
er forretningsfører
Klaus Nielsen.*

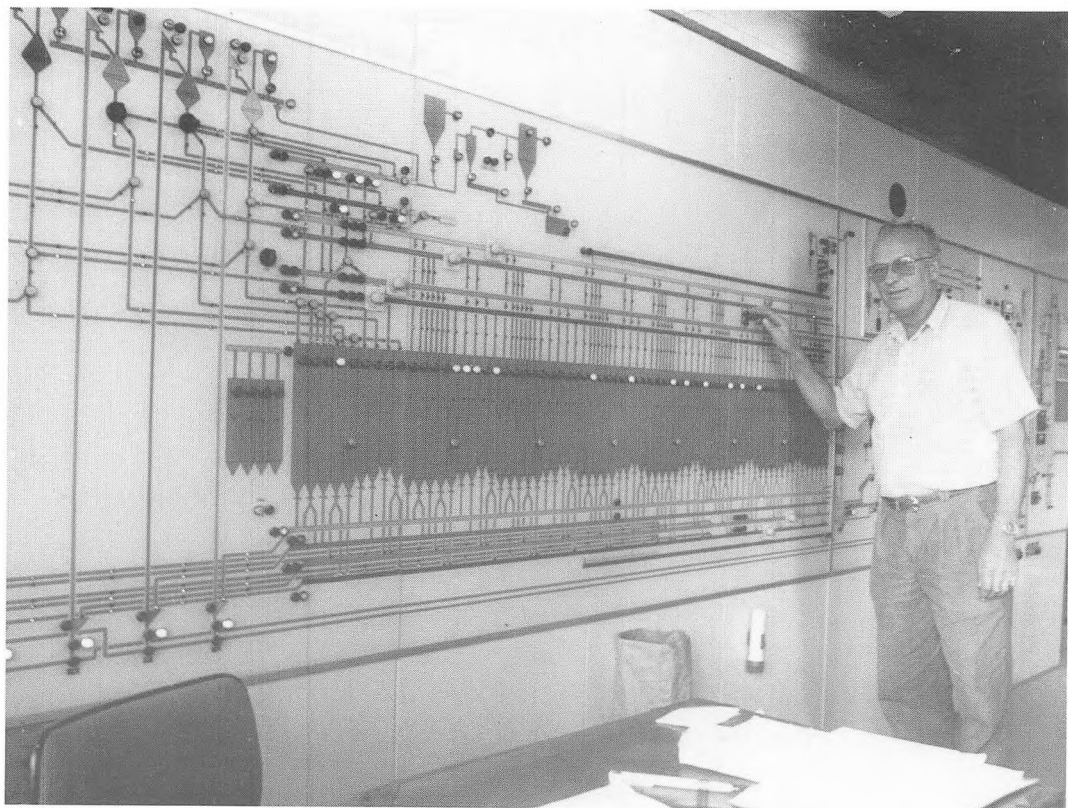
Agersted & Skou A/S blev startet i 1895 af købmand Agersted og var således oprindelig en af Ringsteds ældste virksomheder.

I 1961 blev virksomheden overtaget af KFK, og der blev etableret siloanlæg og ekspeditions-pakhuse.

Forretningen blev underlagt A. Nielsen & Co. i 1983, og allerede i 1984 blev der købt en grund på industri-arealerne, hvor der blev opført en ny og moderne korn- og foderstofforretning.

Afdelingen har plads til 15.000 tons korn med en modtagkapacitet på 350 tons i timen. Endvidere er der oprettet foderstofterminal i afdelingen, som forsyner kundekredsen på Midtsjælland med alle arter af foderstoffer.

Afskibninger sker fra havnene i henholdsvis Korsør og Nykøbing F.

*Silochef Carlo Jensen
ved siloens styretavle
i Nykøbing F.*

*Bjergene af korn kræver
moderne udstyr.*

Ansatte i ANCO

på jubilæumsdagen

Arne Hardy Albrechtsen	Birgitte Friis-Hansen
Jytte Albretsen	Georg Funch
Allan D. Andersen	
Henrik V. Andersen	Ejner R. Gertsen
Jacob Andersen	John E. Gregersen
Jørgen S. Andersen	Palle Greiersen
Leif P. Andersen	
Niels V. Andersen	Gitte Haagenzen
Vagn Andersen	Bente Manngaard Hansen
Villy Andersen	Birgit E. Hansen
Flemming Arildsen	Børge A. Hansen
	Finn Hansen
Svend Carstensen	Fritz Hansen
Jesper Christensen	Hans Hansen
Kurt Christensen	Hans K. Hansen
Kurt Pommer Christensen	Helge Hansen
Benny Christiansen	Henning Hansen
Hanne Christiansen	John F. Hansen
Jan F. Christiansen	Kjeld K. Hansen
	Kurt Henning Hansen
Bernt P. Dicow	Ole K. Hansen
Gunner B. Ditlevsen	Peter L. Hansen
Poul Erik Due	Vagn Hansen
	Verner Hansen
Even Einsberg	Verner Juul Hansen
	Henry Heckmann
Henning Fogh	Kurt E. Hellgren
Jens Chr. Frandsen	Ole Hemmingsen
Birgitte Frederiksen	Thomas Henckel
Jannie Frederiksen	Leif H. Henningsen
Jørgen Frederiksen	Ib V. Henriksen

Ansatte i ANCO på Jubilæumsdagen

Kurt S. Holtze
Kaj B. Hovmand
Søren Hovmand

Helge Jacobsen
Jørgen R. Jacobsen
Mogens S. Jacobsen
Niels Juul Jacobsen
Alex H. Jensen
Anette Jensen
Carlo Jensen
Carsten H. Jensen
Gitte S. Jensen
Hans P. Jensen
Henning Jensen
Keld H. Jensen
Rasmus T. Jensen
Thomas W. Jensen
Jahn Johannesen
Dan B. Jørgensen
Frede Jørgensen
Henning Jørgensen
Kaj Jørgensen
Lars Jørgensen
Teddy Jørgensen
Tina Jørgensen

Ivan Kamstrup
Lars Knudsen
John Hansen Kok
Asger Kragh

Keld Kristiansen
Preben Kristiansen
Carl Henrik Krog

Arno Larsen
Hans Chr. Larsen
Hans E. Larsen
Ib L. Larsen
Ivan K. Larsen
Jørn B. Larsen
Jørn Erik Larsen
Poul Larsen
Claus Lenvig
Christian Lind
Henning S. Lindvig
Flemming Lysgaard
Nina Løj

Henning Madsen
Kristoffer Madsen
Anders Michaelsen
Arne Mikkelsen
Jens Mikkelsen
Gunnar O. Mortensen
Henrik W. Møller
Erling Møller-Petersen
Ole Månsson

Anne Nielsen
Bent Erik Nielsen
Bjarne J. Nielsen

Chris Nielsen
Flemming T. Nielsen
Jane Kruse Nielsen
Jens M. Nielsen
Johnny Hare Nielsen
Karl Nielsen
Klaus E. Nielsen
Laila E. Nielsen
Lars U. Nielsen
Manfred Nielsen
Poul E. Nielsen
Rene Ø. Nielsen

Arne Juhl Olsen
Benny E. Olsen
Bente Olsen
Birgit Olsen
Kaj A. Olsen
Keld E. Olsen
Orla Olsen
Torben Paaske

Carl A. Pedersen
Jens V. Pedersen
Jon E. Pedersen
Maria V. Pedersen
Anne M. Petersen
Frode Petersen

Ole Bundgård Petersen
Jim I. Poulsen
Thomas Pyndt

Birgit Raahauge
Benny Rasmussen
Christian Rasmussen
Jim V. Rasmussen
Karin Rasmussen
Knud Erik Rasmussen
Ole Rasmussen
Verner F. Rasmussen
Leon Rix
Hans P. Rosenkilde

Bjarne Skov
Gitte Skovgård
Finn L. Spuur
Jørgen P. Spuur
Søren Stampe
Svend E. Søgaard
Karl-Ulrik Sørensen
Peder Sørensen
Rikke Sørensen
Søren S. Sørensen

Niels H. Thrane

A. Nielsen & Co. A/s vil hermed gerne sige tak for godt samarbejde gennem 200 år med en hyldest til kornet, som har været tildelt hovedrollen i dette jubilæumsskrift.

Men kornet har villet noget andet – nemlig fortælle om sig selv i sin egen sang, som har lydt mange gange som en formaning, når ANCO-folket har festet, men også som en kærlighedserklæring til dem, der ejer glæden ved arbejdet med korn – i erkendelse af, at

KORN ER LIV!

Kornets sang

Mel.: En sømand har sin enegang

Jeg er et ganske enkelt aks,
jeg i en kornmark står,
du ser mig ej, men jeg ser dig,
når du forbi mig går.
Så løfter jeg min gyldne top
og rejser mig på tå,
mens vinden kælent smyger sig
ind til mit slanke strå.

Du lagde mig i jorden ned
en vårdag i april,
du plejed' mig med kærlighed,
jeg gemte hvert et smil.
Du mange gange får igen,
hvad du har givet mig,
selv gik jeg til, men mine børn
jeg gerne skænker dig.

Nu står jeg her og tænker på
den fremtid, som de får,
jeg gi'r dem i din varetægt,
pas på, det vel dem går.
Husk, de betyder liv for dig
og dem, som du har kær,
så derfor må du følge dem,
fra nu – de dine er.

De er jo ikke alle ens,
men har forskelligt sind,
den ene giver brød på bord,
den anden skum på kind.
De skaber kraft til dagligt slid
og glød i festens stund,
hvad var du vel foruden dem?
Svar blot – jeg spørger kun.

Så selv om jeg er kun et aks,
som i en kornmark står,
så stands kun lidt et øjeblik,
når du forbi mig går.
Se på min fyldte, gyldne top,
der bølgler sig i leg,
så vil du se, den bølgler ej,
– den nejer sig for dig.

A. NIELSEN & CO. 4%

Som bogen har vist fortid og nutid – her parti fra havnen i Nykøbing F.

ISBN 87-983901-0-4